

Torsdagen den 27 augusti

Kl. 12.00–15.59

---

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 5, 8–12, 15–17, 22 och 23 juni justerades.

§ 2 Anmälan om interpellationer

Förste vice talmannen anmälde att 32 interpellationer hade framställts.

§ 3 Anmälan om skriftliga frågor och svar

Förste vice talmannen anmälde att 76 skriftliga frågor hade framställts och att 108 svar på skriftliga frågor hade inkommit.

§ 4 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Staffan Danielsson (C) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 1 augusti 2015 sedan Lena Ek (C) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nye ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 26 juni 2015

Annika Sandström

ersättare för ordföranden

/Mattias Andersson
sekreterare

§ 5 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade att *Birgitta Ohlsson* (FP) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 4 juli, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Nina Lundström* (FP).

§ 6 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Per Bill* (M) av sagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med denna dag.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Förste vice talmannen meddelade att *Emma Henriksson* (KD) av sagt sig uppdragen som ledamot i valberedningen och krigsdelegationen samt som suppleant i Utrikesnämnden.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 7 Anmälan om ersättare

Förste vice talmannen anmälde

att *Torbjörn Björlund* (V) inträtt som ersättare för *Linda Snecker* (V) under tiden den 3 augusti 2015–4 januari 2016 i stället för den 17 augusti–21 december som tidigare meddelats,

att *Jakop Dalunde* (MP) skulle tjänstgöra som ersättare för *Maria Ferm* (MP) under tiden den 15 september–17 december och för *Per Olsson* under tiden den 18 december 2015–24 september 2018 samt

att *Magda Rasmusson* (MP) skulle tjänstgöra som ersättare för *Per Olsson* (MP) under tiden den 15 september–17 december.

§ 8 Anmälan om ersättare för statsråd

Förste vice talmannen anmälde att *Linus Sköld* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S) från och med den 1 september 2015–4 april 2016 under *Ida Karkiainens* (S) ledighet.

§ 9 Anmälan om ersättare för talman

Förste vice talmannen anmälde att *Ida Ekeröth* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för talman *Urban Ahlin* (S) under tiden den 12 oktober–31 december under *Erik Ezelius* (S) ledighet.

§ 10 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade

att Kristdemokraternas riksdagsgrupp anmält Andreas Carlson som ledamot i valberedningen och krigsdelegationen samt som suppleant i Utrikesnämnden och

att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Linus Sköld som suppleant i konstitutionsutskottet, kulturutskottet och utbildningsutskottet under Ida Karkiaimens ledighet, Ida Ekeroth som suppleant i skatteutskottet och kulturutskottet under Erik Ezelius ledighet samt Eva Lindh som suppleant i civilutskottet under Johan Löfstrands ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald till

ledamot i valberedningen
Andreas Carlson (KD)

ledamot i krigsdelegationen
Andreas Carlson (KD)

suppleant i Utrikesnämnden
Andreas Carlson (KD)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 september 2015–4 april 2016* till

suppleant i konstitutionsutskottet
Linus Sköld (S)

suppleant i kulturutskottet
Linus Sköld (S)

suppleant i utbildningsutskottet
Linus Sköld (S)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 12 oktober–31 december* till

suppleant i skatteutskottet
Ida Ekeroth (S)

suppleant i kulturutskottet
Ida Ekeroth (S)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 september–31 december* till

suppleant i civilutskottet
Eva Lindh (S)

§ 11 Anmälan om ny ledamot i Europaparlamentet

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot i Europaparlamentet

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Jasenko Selimovic (FP) utsetts till ny ledamot i Europaparlamentet fr.o.m. den 30 september 2015 sedan Marit Paulsen (FP) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 1 juli 2015

Annika Sandström

ersättare för ordföranden

/Mattias Andersson
sekreterare

§ 12 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:710

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:710 Ökande skuldkvoter för hushållen
av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 10 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 23 juni 2015

Finansdepartementet

Per Bolund (MP)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:715

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:715 Öppna data
av Erik Ottoson (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 10 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 18 augusti 2015

Finansdepartementet
Ardalan Shekarabi (S)

Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:722

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:722 Tydliga besked om skatterna
av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 22 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 18 augusti 2015

Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:723

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:723 Sanningen om förtidspensioneringarna
av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 22 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 19 augusti 2015

Socialdepartementet
Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:724

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:724 Tydlig minskning av arbetslösa ungdomar
av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 22 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 18 augusti 2015
Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:730

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:730 Minskningen av antalet anmälningar och prövningar av arbetsskador
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 4 augusti 2015
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:731

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:731 Psykisk ohälsa och sjukskrivningar inom kontaktyrken
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 september 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 4 augusti 2015
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

§ 13 Anmälan om faktapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2014/15:FPM37 Meddelande om bättre lagstiftning för bättre resultat – en EU-agenda *KOM(2015) 215* till konstitutionsutskottet

- 2014/15:FPM38 Rapport om tillståndet i naturen *KOM(2015) 219* till miljö- och jordbruksutskottet
- 2014/15:FPM39 Interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning *KOM(2015) 216* till konstitutionsutskottet
- 2014/15:FPM40 EU-handlingsplan mot människosmuggling *KOM(2015) 285* till socialförsäkringsutskottet
- 2014/15:FPM41 Provisoriska åtgärder på området internationellt skydd till förmån för Italien och Grekland *KOM(2015) 286* till socialförsäkringsutskottet
- 2014/15:FPM42 Rådets beslut om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet för att eliminera olaglig handel med tobaksvaror *KOM(2015) 193, KOM(2015) 194* till skatteutskottet
- 2014/15:FPM43 Avtal om strategiskt partnerskap mellan EU och Kanada *JOIN(2015) 10* till utrikesutskottet
- 2014/15:FPM44 Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union, till finansutskottet

§ 14 Anmälan om granskningsrapporter

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapporter hade kommit in från Riksrevisionen:

- RiR 2015:15 Regeringens hantering av risker i statliga bolag
- RiR 2015:16 Statens finansiella tillgångar – något att räkna med?
- RiR 2015:17 Nyanländas etablering – är statens insatser effektiva?

§ 15 Anmälan och omedelbar hänvisning av ärenden till utskott

Följande dokument anmälde:

EU-dokument

- KOM(2015) 303 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1683/1995 av den 29 maj 1995 om en enhetlig utformning av visumhandlingar
- KOM(2015) 341 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av en ram för energieffektivitetsmärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU
- KOM(2015) 365 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden vad gäller särskilda åtgärder till förmån för Grekland

Kammaren biföll talmannens förslag att ovanstående EU-dokument omedelbart skulle hänvisas till utskott enligt följande:

KOM(2015) 303 till socialförsäkringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 21 september.*

KOM(2015) 341 och KOM(2015) 365 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 19 oktober.*

Svar på
interpellationer

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:629 om Öresundssamarbete

Anf. 1 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Hans Wallmark har frågat mig vad som kan göras konkret, utöver min reflektion i ett samtal med regionstyrelsens ordförande i Skåne att Skånes invånare kanske borde älska Stockholm mer, för att kunna påverka hur Öresundsregionen utvecklas i framtiden.

Jag vill inledningsvis konstatera att Skåne är en viktig region för vårt land, och jag skulle gärna se ytterligare regional närvaro i rikspolitiken inte bara från Skåne utan från alla delar av Sverige. Alla regioner i Sverige behöver mer uppmärksamhet.

Utvecklingen av Öresundsregionen är en betydande nationell och nordisk angelägenhet. Regionen står för ca 26 procent av Sveriges och Danmarks samlade bnp och har 3,8 miljoner invånare. Öresundsbron har bidragit till stora samhällsekonomiska vinster för både Sverige och Danmark, men både den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen skulle behöva öka ytterligare.

I Lund byggs just nu ESS och MAX IV, två mycket stora forskningsanläggningar som kommer att bli de mest kraftfulla anläggningarna av sitt slag i Europa – i världen, till och med. Tillsammans drar de till sig forskare och företag från hela världen som kan utveckla innovationer och nya produkter.

I Öresundsregionen pendlade drygt 16 000 personer över landsgränsen varje dag 2012, och en uppgång förväntas från 2015 och framåt enligt uppgifter från Öresundsdatan. Företag verkar på båda sidor av Sundet, och många har sommarhus i grannlandet. Inte sällan brottas man med konflikter mellan Sveriges och Danmarks olika lagstiftningar. Det kan handla om mobilabonnemang som inte får tecknas för att man saknar personnummer i det land där man tillbringar sin lediga tid, politiska uppdrag som man får avstå från för att regelverken inte är matchade eller företag som inte kan expandera på grund av byråkratiska hinder. Gränshinderfrågorna berör arbetspendling, integration och samarbete och är ett hinder för fler jobb och tillväxt.

För att underlätta rörligheten för personer och företag etablerades Gränshinderrådet 2014. Rådet arbetar med att ta fram lösningar på gränshinder för att personer och företag ska kunna röra sig fritt över de nordiska nationsgränserna.

Flera gränshinder är på väg att lösas. Ett av dem gäller samordningsnummer för utländska fritidshusägare i Sverige, där Skatteverket har lämnat ett förslag till lösning. Många prioriterade

gränshinder inom exempelvis socialförsäkringsområdet har också betydelse för Öresundsregionen.

De svenska och danska regeringarna har tillsatt en egen, bilateral arbetsgrupp som ska titta på gränshinder mellan våra två länder för att sätta ännu mer fokus på och stärka tillväxt och sysselsättning i Öresundsregionen.

En fråga som Gränshinderrådet kommer att prioritera under 2015 är bättre gränsregional statistik om pendling, inkomster och flyttningar. Sysselsättning och intjänad inkomst i grannlandet syns i dag inte i det egna landets officiella statistik, vilket innebär att planeringsunderlag och beslut kan baseras på ofullständiga grunder. Vi behöver få en nordisk finansieringslösning för att komma till rätta med detta.

Det gläder mig att Hans Wallmark delar mitt och regeringens engagemang för frågan om Skåne och gränshindren. Tillsammans kan vi bidra politiskt till att utveckla Öresundsregionen i nära samarbete med dess regionala och lokala företrädare.

Anf. 2 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Det känns gott att interpellationsdebatterna efter juli och augusti inleds med en så viktig fråga som Öresundssamarbetet. Det var ju passande, även om jag väckte den här interpellationen för flera månader sedan. På grund av olyckliga omständigheter har den inte kunnat besvaras i kammaren förrän nu.

Jag måste säga, herr talman, att jag i allt väsentligt uppskattar statsrådets svar. Jag tror att de flesta som kommer från Öresundsområdet finner stor glädje i det svar som avgetts.

Skälet till att interpellationen väcktes var en intervju i Sydsvenska Dagbladet Snällposten, där statsrådet vid ett besök i Skåne sa att Skånes invånare borde älska Stockholm mer och engagera sig mer i vad som händer i Sveriges huvudstad.

Taget ur sitt sammanhang kan det framstå som något provokativt. Jag tror nämligen inte att det finns något bristande intresse från skåningars sida när det gäller att försöka påverka de myndigheter och maktcentrum som finns i Stockholm. Snarare finns det i Skåne och Öresundsområdet en känsla av att man i Stockholm inte riktigt förstår vad som händer.

Det svar som statsrådet har avgivit bär ändå tecken på en djup insikt. I grunden finns det ju inget konkurrensförhållande. En stark Stockholmsregion är inte stark på bekostnad av någon annan del av landet, och en framgångsrik Öresundsregion är inte ett hot mot någon annan del av landet, vare sig Stockholmsområdet eller de delar som ligger norr om Stockholm.

I stället för att försöka fördela skuld och säga vem som inte bryr sig om de andra borde vi samla oss och se på vilket ansvar vi bär: Vilket är mitt ansvar, vilket är statsrådets, och vilket är den övriga riksdagens ansvar? Då skulle jag vilja peka på en del saker.

Jag tycker att det är bra att statsrådet framhåller Öresundsbronns betydelse för att öka integrationen. En av de frågor där man på den skånska sidan av Öresund har önskemål gäller det fortsatta och fördjupade arbetet för ytterligare en fast förbindelse. Det skulle vara önskvärt att höra vad statsrådet har att säga om det.

Det är också glädjande att man pekar på kunskapens betydelse. Där lyfter Kristina Persson fram ESS och MAX IV i Lund. De är ju till gagn inte bara för Öresundsregionen utan för hela Nordeuropa. Med allt detta på plats får vi en koncentration av hjärnkraft – med hj – och det är en tillgång som vi ska utnyttja i hela Nordeuropa. Därför tycker jag att det är bra att statsrådet lyfter fram detta.

Från olika intresseorganisationer framförs återkommande ett antal förslag på vad man skulle kunna göra för att ytterligare fördjupa Öresundsintegrationen. Den fasta förbindelsen är en sådan sak. Det handlar också om att öka kunskapen och sprida information om de olika systemen och hur de fungerar. Det gäller Försäkringskassan och Skatteverket. Det handlar om föräldraförsäkring och olika former av pensioner. Dels hänger regelverken inte alltid ihop med varandra, dels är människor inte alltid rätt informerade om hur regelverken fungerar. Därmed uppstår svårigheter och problem. För varje enskild person som drabbas av detta är det väldigt besvärligt, även om det kanske inte rör sig om många hundratals eller tusentals fall. Till detta kommer också möjligheten att göra praktik i ett annat land.

Detta är några av de konkreta ting som jag vill nämna och som jag tycker att man borde engagera sig i för att öka integrationen.

Anf. 3 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Hans Wallmark och jag delar i hög grad ett engagemang för det nordiska samarbetet och för Öresundsregionen, och vi har många sammanfallande åsikter. Jag ser fram emot fortsatt samarbete.

Mitt uttalande om att skåningarna borde älska Stockholm var skämtsamt menat i ett informellt samtal med regionstyrelsens ordförande. Jag är mycket väl medveten om att Sveriges utveckling består av god utveckling på en mängd olika platser och regioner. Jag tror att det regionala perspektivet har framtiden för sig i en globaliserad värld som blir alltmer komplex. Det samarbete som behövs mellan civilsamhället, offentliga företrädare och näringslivet klarar man bäst lokalt och regionalt. Tyvärr går det sämre nationellt. Därför är jag en varm anhängare av det regionala perspektivet.

När det gäller ESS handlar det om att kunna dra fördelar av de mycket stora summor – jag tror att det är 25–26 miljarder – som har investerats eller kommer att investeras i trakten av Lund i stora forskningsanläggningar för materialteknik och i tillämpningar för industrin. Det är oerhört värdefullt, inte bara för Sverige utan för hela Europa. Detta har dimensioner som är Europa i världen. Sverige och Lund får en särställning, en speciellt viktig roll i detta.

Vi har inlett ett samarbete med aktörerna i regionen för att underlätta det samarbete som kommer att behövas mellan bland andra Köpenhamnsregionen och Skåne och mellan Lunds kommun och omvärlden. Det handlar om att göra det lättare för medföljande och underlätta de praktiska problemlösningar som måste till för att människor ska kunna jobba i anslutning till de här regionerna och för att företag ska kunna etablera sig.

I det sammanhanget är naturligtvis de stora infrastrukturinvesteringar som görs i Danmark intressanta också för Sverige, inte minst den fasta förbindelsen över Fehmarn Bält. Det är möjligt att den kommer att leda till

en ökad efterfrågan på kapacitet på Öresundsbron. Då kan det bli aktuellt med en utredning eller att vi engagerar oss också från Stockholms horisont för den här frågan. Men en förutsättning för att vi ska kunna göra det är att danskarna också vill det. Annars kan det vara väldigt svårt att åstadkomma något. Det får vi i så fall arbeta för.

Kunskap om de praktiska villkoren för att arbeta respektive bo på olika sidor landsgränserna behöver spridas mer. Mina kollegor i regeringen har engagerat sig i frågan om bättre information och informationsspridning, inte minst på socialförsäkringsområdet. Och skattereglerna är snåriga och väldigt besvärliga. Det är viktigt att människor känner till vad som faktiskt gäller när man bestämmer sig för att flytta över en gräns.

Anf. 4 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Det är mycket glädjande. Jag tycker att statsrådets svar blir bättre och bättre. Förmår hennes kollegor att också engagera sig i detta fortsatta arbete är det utmärkt, för då har vi flyttat fokus från att det kanske var fel på skåningarna, som skulle engagera sig i Stockholm, till att nu regeringen ska engagera sig. Det är en mycket glädjande utveckling. Statsrådet har ju möjlighet till ytterligare inlägg, så det kanske blir ännu bättre.

I grunden vet jag att Kristina Persson och undertecknad delar mycket och har en samsyn om den nordiska utvecklingen, i ett europeiskt sammanhang. Jag tror också att Europa har framtiden för sig när det gäller en lite större regional utveckling.

Men regionerna ser lite olika ut. Vi har tre väldigt intressanta regioner i Sverige där det i ett lokalt och regionalt perspektiv uppfattas som ganska okomplicerat att man rör sig i geografin. Men i ett lite större perspektiv blir det mer komplicerat, för det ligger en nationsgräns däremellan. Det handlar om min region, Öresundsregionen, mellan Skåne och Själland. Det handlar om Värmland, där gränsen går mellan Värmland och Norge. Och det handlar om Tornedalen, mellan Sverige och Finland. Utmaningarna är lite olika, men det som förenar alla dessa regioner är att den som är lokalt aktiv – i Pajala, Haparanda, Arvika, Helsingborg eller Ängelholm – inte tycker att det är något konstigt som finns på andra sidan gränsen. Det är i grunden inte en annan nation, utan det är en del av samma region.

Därför är det så centralt att göra något åt denna typ av irritationsmoment som uppfattas av medborgarna och som definieras som gränshinder. Därför tycker jag också att det är bra att man nu har ett bilateralt organ mellan Sverige och Danmark, vilket statsrådet också pekar på. Av alla de gränsregioner vi har i Sverige är detta den ojämförligt största befolkningsmässigt och ekonomiskt.

Kan vi göra oss av med gränshinder kan vi frigöra kreativitet, kapacitet och sannolikt också ökat välstånd. Därför är det så viktigt att fokusera på denna typ av gränshinder.

Jag vet att statsråd brukar utrustas med en promemoria. Jag tror att Kristina Persson nog har med sig en sådan till interpellationsdebatten i dag. Där brukar det finnas frågor och svar. Då önskar jag att statsrådet tillsammans med medarbetare lite längre upp på listan skriver ned de saker som jag just nu uppfattar som viktigast i Öresundsområdet. Det är det fortsatta arbetet på ännu en fast förbindelse mellan Sverige och Danmark, gärna som en konsekvens eller ett resultat av att man nu får en fast

förbindelse mellan Danmark och Tyskland i form av bron över Fehmarn Bält. Det handlar också om det rent konkreta när det gäller hur pensioner hakar samman i varandra. Det handlar om möjligheten att utföra praktik.

Sedan finns det två särfall som jag vill slå ett slag för. Det ena är den så kallade Bornholmstrafiken, där merparten nu går via Sverige, via Ystad, men det är danska medborgare som åker från Danmark via Sverige för att komma tillbaka till Danmark, Bornholm. Det finns ibland en upplevd irritation av att det är svårt och krångligt att göra den resan. Jag tror att det är viktigt att man ser vilka möjligheter det innebär inte minst för den delen av Skåne, Ystad och Österlen, att ha så många danskar som är på väg till och från Bornholm och vilken köpkraft det kan innebära för regionen.

Ett konkret exempel är också föräldraförsäkringen. Det är problem om man är boende i Sverige och arbetande i Danmark. Då kan man drabbas av en del problem. Det är ett praktiskt problem. Det är önskvärt om det går att lösa.

Anf. 5 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Jag håller med om att de här regionerna är av stort värde. Jag skulle vilja lägga till en fjärde region, som ledamoten inte nämnde. Det är Jämtland och Trøndelag, där det finns en kultur och ett samarbete som har växt sig väldigt starkt sedan Jämtland tillhörde Danmark och Norge. Det ska vi ta vara på. Det har ett väldigt stort värde om vi kan undanröja hindren till exempel för att utnyttja varandras service över gränserna eller om det blir enklare med handel över gränserna.

Alla hinder för människor och företag ska undanröjas. Det är min och regeringens grundsyn. För att lyckas med det skulle man egentligen behöva ta ett rejält kliv, någonting liknande det som gjordes på 50-talet när den gemensamma arbetsmarknaden i Norden infördes. Det handlar om att införa gemensam lagstiftning på ett antal områden. Det är naturligtvis väldigt svårt. Det är därför det inte händer. Det är därför ingen politiker ännu har föreslagit det, vad jag vet, inte heller, tror jag, ledamot Wallmark.

Men en utredning är nu tillsatt i Nordiska ministerrådets regi. Man har tillsatt Poul Nielson, tidigare statsråd i tidigare danska regeringar, för att göra en strategisk översyn av reglerna på den gemensamma arbetsmarknaden i Norden. Där hoppas jag att det kan komma initiativ som skulle kunna undanröja en del av de irritationsmoment som finns. Det handlar om individer som inte tycker sig bli korrekt behandlade av olika länders myndigheter.

Grundregeln är att man ska kunna få del av intjänade förmåner även om man har flyttat till ett annat land. Det är där som det sker avräkningar och avstämningar mot respektive länders lagstiftningar. Många gånger kan det vara så att man inte har förväntat sig konsekvenserna av avräkningarna och sammanjämkningarna.

Vi har olika system. Framför allt Danmark och Sverige har väldigt olika socialförsäkringssystem, och det leder till lite irritation. Men det finns massor av hinder och irritationsmoment som går att undanröja. En sak är det som Hans Wallmark tar upp som handlar om praktik och utbildning, att man ska kunna praktisera i ett land och utbilda sig i ett annat. Jag är helt anhängare av det. Det är en av de frågor som vi kommer att arbeta med i någon av arbetsgrupperna – jag är lite osäker på om det blir i den bilaterala gruppen eller i Gränshinderforum.

Samma sak är det med Bornholmstrafiken. Jag vet inte hur pass allvarliga irritationsmomenten är. Det har handlat om hundar som man inte får ta med sig, till exempel. Här har vi lagstiftning för att hindra smittspridning, som man måste respektera. Men det är också en fråga som jag kan tänka mig att den bilaterala gruppen kan ta upp.

När det gäller föräldraförsäkringen och tillämpningen av den tror jag att myndigheternas samarbete skulle kunna lösa en del av problemen, för det handlar om tillämpningar av regler i kombination med upplysning och bättre information.

Jag är full av tillförsikt inför att vi i olika forum som vi har skapat ska kunna komma ännu längre än vad vi har gjort. Jag tänker också ta initiativ till att blåsa liv i den Öresundsdelegation som den förra regeringen hade möten inom, åtminstone fram till 2014. Sedan var det väl valåret och regeringsskiftet som bidrog till att det inte blev något möte under 2014. Men vi har för avsikt att fortsätta med den. Vi håller på att se över formerna för den just nu.

Anf. 6 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Som jag nämnde i mitt förra inlägg blir det bättre och bättre. Jag måste konstatera det. I det förra inlägget skulle Kristina Persson förmå sina regeringskollegor att engagera sig – utmärkt. Och nu i det senaste inlägget skulle man återuppväcka Alliansens Öresundsdelegation – utmärkt.

Skälet till att den här typen av interpellationer ställs och att frågor lämnas in är just att det kan vara rätt allvarligt för de enskilda som drabbas av den här typen av gränshinder, svårigheter och problem. De har inte access till kammaren. Därför blir det här ett sätt att visa på de svårigheter som finns.

Jag tycker att det är bra med den attityd som statsrådet uppvisar, nämligen att det också gäller att lyssna. Därför tror jag att det är bra att just den här typen av organ – Öresundsdelegationen är ett gott exempel på det men också det här bilaterala organet – tar till sig de exempel som finns bland människor.

Ett sådant exempel var det jag nämnde. Det omtalades rätt mycket i medierna i våras i Skåne. Det var en mamma som bodde i Sverige och arbetade i Danmark. Det hade betalats ut barnbidrag till henne. Hon återkrävdes på barnbidraget därför att hon arbetade i Danmark. Hade de pengarna, alltså barnbidraget, betalats ut till pappan, som bodde i Sverige och arbetade i Sverige, hade detta inte varit återbetalningsskyldigt. Det är klart att detta för den enskilde framstår som administrativt utmanande. Det är därför jag menar att man när det gäller den här typen av gränshinderåtgärder borde lyssna på och ta till sig just av de exempel som finns.

Jag gläder mig åt, herr talman, att många av de förslag som jag har nämnt finns med på statsrådets lista, och jag har för avsikt att vid lämplig tidpunkt återkomma med kontrollfrågor om hur arbetet går.

Anf. 7 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Herr talman! Jag tror inte att jag behöver förmå mina regeringskollegor till detta. Jag är inte riktigt säker på att jag sa så ens. De är i gång. Alla prioriterar nordiskt samarbete. Inte minst på socialförsäkringsområdet är

det mycket aktivitet. Det är mycket samarbete mellan myndigheterna och även på regeringsnivå.

Vi fortsätter. Det går lite långsamt ibland på grund av att det är olika lagar och lagstiftningar i de olika länderna. Och så måste vi vilja båda två. En del av de här problemen handlar inte om att vi inte vill, utan det handlar om att ett annat land inte vill, till exempel Danmark när det gäller att förändra skattelagstiftningen så att man undanröjer en del av det missnöje som kan finnas ibland. Efter det att vi har fått en sådan omfattande trafik över gränsen har det ökat kraftigt.

Sedan gäller det föräldraförsäkringen. Skulle man hårdutnyttja det skulle man alltså kunna få dubbla föräldrabidrag, eller man skulle kunna få från både Danmark och Sverige. Här handlar det om en kvinna som hade jobbat i Danmark. Då ska hon ha dansk föräldraförsäkring. Det är där hon har intjänat sina rättigheter på föräldraförsäkringsområdet. Sedan har man då ett sätt att avräkna det. Det är alltså en pappa som bor i Sverige som också får viss ledighet men inte riktigt i den omfattning som han skulle ha fått om det bara hade varit svensk lagstiftning som hade gällt.

Jag är inte säker på att det skulle stämma med allmänhetens känsla för rättvisa om man skulle använda de här olika systemen maximalt till egen nytta.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2014/15:690 om hotad övningsverksamhet

Anf. 8 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Mikael Oscarsson har frågat mig hur jag avser att tillse att miljöprovningar inte förhindrar och fördröjer den ökade övningsverksamhet som ingår i försvarsöverenskommelsen.

För att Försvarsmakten ska kunna utbilda och öva sina krigsförband är det nödvändigt att myndigheten också har tillgång till ändamålsenliga övningsområden.

Det är riksdagen och regeringen som beslutar om försvarsmaktsorganisationens övergripande utformning. Med detta som grund bestämmer Försvarsmakten den närmare utformning av krigsförbanden som är nödvändig för att statsmakternas krav på operativ militär förmåga ska kunna uppfyllas. Inom de ramar regering och riksdag har lagt fast är det Försvarsmakten som avgör var och hur krigsförbanden ska utbildas och övas, liksom vilka övningsanordningar i form av skjutfält och annat som behövs för att kunna utbilda och öva krigsförbanden. Det är således Försvarsmakten som ansvarar för att nödvändiga tillstånd med mera finns för att kunna bedriva sin verksamhet.

Försvarsmaktens övnings- och skjutfält är prövningspliktiga enligt miljöbalken. Länsstyrelsens miljöprovningsdelegation är första instans. Miljöprovningsdelegationens beslut kan överklagas till mark- och miljödomstolen, som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till regeringen för prövning.

Miljöbalkens krav innebär att en samlad prövning ska göras av de olika miljö- och hälsoeffekter som en verksamhet riskerar att medföra. En sådan

prövning är nödvändig för att vi ska kunna upprätthålla skyddet för människors hälsa och för miljön. I miljöprövningen får alla berörda möjlighet att lämna sina synpunkter. Prövningsmyndigheten gör sedan en sammanvägning av omständigheterna i ärendet och fattar sitt beslut.

Som statsråd varken kan eller får jag kommentera pågående prövningsärenden.

Anf. 9 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Vi har ett bekymmersamt läge i vår omvärld. Vi ser hur Ryssland agerar alltmer hotfullt. Vi får den ena rapporten efter den andra, och läget är inte alls likt det vi hade för några år sedan. Bara förra året ökade incidenterna i luften med 50 procent. Vad som sker i vattnet fick vi en föraning om i och med det som hände förra hösten.

Mitt uppe i allt detta har Sverige en på många sätt fantastisk möjlighet.

Vi har också Gotland. Gotland är högst centralt, vilket har påpekats av Nato och nämns titt som tätt i Bryssel. När man besöker de baltiska länderna pekar de på kartan och säger: Please look at Gotland and do something!

Det har vi också gjort. Vi har gjort en uppgörelse. Alla vi som sitter i kammaren vet att det var ett historiskt misstag att avmilitarisera Gotland. Det skulle aldrig ha gjorts, men det gjordes. Nu ska det repareras genom uppgörelsen, och Gotland kommer att få 230 soldater. De första kommer redan tredje kvartalet 2017, och fler kommer 2018.

Det gäller att agera på ett sådant sätt att detta kommer att fungera.

Jag ville med min interpellation lyfta fram frågan om de överklagade miljötillstånd för Försvarsmaktens skjutfält som har hamnat på regeringens bord.

Det finns 61 övningsfält i vårt konungarike. En tredjedel av dem, 19 stycken, är nu uppe på regeringens bord. Det är, från norr till söder, Lomben, Orrträsk, Kusträsk, Bodens södra – där I 19 övar – Härnö, Skärsviken, Roten, Marma – där de mellansvenska förbanden övar – Väddö, Söderarm, Veckholm, Härads, Korsö, Stabbo, Mellsten, Askö – det är ställen i skärgården som är helt nödvändiga för att amfibieförbanden och de kustnära förbanden ska kunna öva – Karlsborg, Tofta och Göteborg.

Det jag särskilt vill lyfta fram är Tofta. Det är i princip den mark vi äger där. I dag kan man bara öva på halva skjutfältet. Det har märkligt nog överklagats av Gotlands kommun. De om någon borde förstå det, men det gör de inte. De har synpunkter på detta och har motsatt sig det.

Länsstyrelsen på Gotland har sagt: Tro inte på dem. Vi behöver öva.

Regeringens eget organ, som har jobbat med mark- och miljödomstolen, har gjort ett yttrande. De säger också: Lyssna inte på dem. Se till att de får tillstånden.

Herr försvarsminister! Jag begriper inte varför försvarsministern säger att han varken kan eller får kommentera pågående prövningsärende. Försvarsministern ska inte påverka myndigheter, men nu ligger det på regeringens och Romsöns bord.

Om inte överenskommelsen ska fallera innan den har kommit igång är det viktigt att detta ordnas. Det är därför jag har ställt denna interpellation. Jag hoppas att försvarsministern kan leverera ett tydligt och klart besked om Gotland men också om resten av landet.

Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! För det första kan inte Oscarsson locka mig in i konstitutionsutskottet genom att jag säger något här som innebär att någon driftig ledamot gör en anmälan. Därför tänker jag inte föregå regeringens hantering av detta ärende. Jag tror att Oscarsson innerst inne förstår att jag inte kan agera på det sättet.

Man kan välja hur högstämmd och omfattande man vill bli i denna diskussion och hur mycket man ska antyda eventuell senfärdighet hos olika regeringar. Låt mig konstatera att Härnön, Skärsviken, Marma, Tofta, Roten, Vaddö, Söderarm, Korsö, Stabbo, Mellsten, Askö, Veckholmen, Karlsborgs flygplats och Göteborgs skärgårdsskjutfält har överlämnats i intervallet oktober 2009–2012. Den senaste var i januari 2014. Då var det andra som satt vid regeringsmakten. Ska man antyda en eventuell senfärdighet hos oss vill jag bara påminna om att tidigare regering hade gott om tid att hantera detta.

Jag kan väl säga så mycket, utan att hamna i konstitutionsutskottet, att jag försöker påskynda ärendehantering vad gäller Tofta. Det handlar ju om den nuvarande verksamhetens omfattning på Gotland och inte eventuell framtida verksamhet. När den hanteringen är klar i regeringen får vi se hur vi går vidare.

Jag är väl medveten om alla ingredienser i uppgörelsen eftersom jag själv har varit med och gjort den. Jag är också synnerligen väl medveten om förhållandet när det gäller Rysslands olika ageranden. Det behöver ingen tala om för mig.

Det vi har framför oss är en övning som heter Center som startar inom kort. Också övningen Union Shield startar inom kort. Dessutom startar Östersjömarinens höstövning i närtid. Vi kommer alltså att ha en omfattande militär verksamhet i vårt närområde framför oss.

Jag tror att alla förstår vikten av att få till bra förutsättningar på Gotland. Vi har också pekat på behovet av att luftvärnsförbanden ska öva där i ökad utsträckning. Det finns många skäl till att vi måste ha militär verksamhet på Gotland.

Det är inget konstigt i det Oscarsson säger, utan det är väl känt att den som behärskar Gotland har ett avgörande inflytande på hur luftrummet och sjöläget ser ut i förhållande till Baltikum.

Myndighetsprocesser är myndighetsprocesser, kopplade och relaterade till lag. Därför kan jag inte stå i riksdagen och föregå den typen av beslut.

Anf. 11 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Om vi ska ha ett försvar, och det ska vi ha, vad behöver vi för något då? Jo, vi behöver mannar. Det har vi brist på, men det ska vi förhoppningsvis rätta till. Vi behöver materiel. En del av den är ålderstigen, men det ska bli bättre. Vi behöver också övningar, och var det något som stod med stora bokstäver i det dokument vi kom överens om var det "ÖVA".

Det är alltså ingen perifer fråga jag tar upp. Nu ligger en tredjedel av övningsfälten på regeringens bord, och då måste det hänga ihop. Högerhanden och vänsterhanden måste veta vad den andra gör. Därför är det viktigt att detta kommer fram.

Jag är inte här för att locka Peter Hultqvist till något. Jag vill bara ha besked.

Det är paragraf 1A i politikens handbok att skylla på andra: Det var de andra som skulle ha gjort jobbet. Det kan man göra, och det har försvarsministern gjort. Men nu är det faktiskt så att försvarsministern har möjlighet att ändra på detta.

I det här fallet gör alla instanser tummen ned och säger att tillstånd bör ges. Därför skulle jag vilja få ett besked.

Ursprungligen i detta ärende, år 2005, sa hemvärnet att man behövde öva 20 timmar per år. I dag är läget ett helt annat. Nu har vi en försvarsuppgörelse anno 2015 som är tydlig vad gäller övningsverksamheten. Det är därför jag står här och vill trycka på i dessa frågor.

Om vi inte kan öva blir det stopp i soldatfabriken. Det är lika allvarligt som det skulle vara att stoppa linjen på Torslanda. På så sätt stoppar vi linjen när det gäller att öva.

Det var inga perifera ställen för Försvarsmakten som jag räknade upp förut utan centrala övningsområden som behövs, vartenda ett. Därför förstår jag inte riktigt när försvarsministern säger att han inte kan kommentera. Frågan är om försvarsministern vill kommentera. Nu ligger detta på regeringens bord, och då är det högst relevant att ge ett tydligt besked.

Den förra miljöprovningen tog fem år. Det finns en dagstidning i det här landet som heter Svenska Dagbladet. De har tagit reda på att den genomsnittliga tiden för miljöprovning är drygt åtta år från det att länsstyrelsen får ansökan från Försvarsmakten. Det får inte ta åtta år. Ingen av oss vet hur framtiden ser ut ens om ett halvår, om det är skarpt läge i Östersjön då. Det kan inte ta så lång tid.

I samma tidning sa Åsa Romson att vi måste öka takten. Hon sa också något konstigt, nämligen att Försvarsmakten bör modernisera övningsformerna. Man kanske kan reda ut vad det betyder. Hon sa även att det kan anpassas bättre till lokalsamhället. Jag förstår inte alls vad Romson menar.

Försvarsminister Peter Hultqvist har sagt att han ska försöka skynda på ärendena. Frågan är hur, och det hoppas jag att vi kan få besked om.

Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag tror att du begriper mycket väl hur det hänger ihop, Mikael Oscarsson. Du säger att du ska ha besked och att det är konstigt att du inte får det. Men du vet att det blir en KU-anmälan om jag säger ja eller nej här eller att regeringen kommer att besluta si eller så. Då får jag sitta i konstitutionsutskottet. Så enkelt är det, och det vet du. Om du inte vet det måste du nog fundera på om du har de grundläggande förutsättningarna, för man måste vara klar över vad den ena och den andra rollen innebär.

Det är inte så att jag inte förstår vad som sägs eller vad som behöver göras i olika sammanhang, men jag måste hålla mig någorlunda till regelverket. Oscarsson får fundera på om man ska respektera det eller inte.

Det är inga konstigheter i det som Oscarsson säger, men jag har inte sagt att detta är en perifer fråga. Det är bara en vinkling som Oscarsson gör för att påskina att jag antingen inte förstår eller inte vill.

Det finns ingenting att ironisera över i den här frågan. Jag nämnde tiderna för inlämnande och att den förra regeringen haft tid på sig bara för att jag tycker att det finns anledning för Oscarsson att tagga ned lite. Deras

eget record är inte så imponerande. Det kan man väl få säga utan att man skyller ifrån sig. Jag tycker att denna fråga måste lösas, men jag tycker inte att det finns någon anledning att ha en alltför hög profil med tanke på hur det har sett ut.

Att skjutfält behövs för att bedriva övningar och att det är fundamentalt begriper väl varenda en som har förstått något om militär verksamhet. Det är heller inte något som vi behöver allmän folkupplysning om här, utan det är närmast en självklarhet i sammanhanget.

Man har dessutom lagt en hel del pengar på övningsverksamhet under en period, och det kommer att öka framöver. Just nu står vi inför två övningar. Det är dels flygvapnets stora övning som startar inom kort, dels den stora arméövningen, som också startar snart.

Vi har satsat på övningsverksamhet och kommer att göra det även fortsättningsvis. Enligt uppgörelsen ska vi även ha övningar med samtliga krigsförband fram till 2020, och det tycker jag är en viktig målsättning att nå upp till.

Jag kan konstatera att de flesta argument i detta sammanhang är de nu nämnda. Det är viktigt att skynda på detta för att klara övningsverksamheten. Vi har gått igenom alla andra aspekter man kan ha på detta, så jag vet inte hur mycket mer som finns att säga i denna debatt. Men om man inte har den grundläggande förståelsen för att jag inte kan stå här och säga ja eller nej eller föregripa regeringens beslut upphör möjligheten att föra debatten på ett konstruktivt sätt.

Jag har förstått alla argument. Jag har en rätt klar bild av hur det ser ut, men jag har samtidigt ett regelverk att förhålla mig till. Det hoppas jag att Oscarsson kan förstå och respektera i någon mening.

Anf. 13 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar för lektionen.

Det jag menade var att om försvarsministern skulle ge sig in i Länsstyrelsen i Gotlands län och tala om detta mitt under miljöprovningen så vore det ministerstyre. Men om detta ligger på regeringens bord finns ju underlagen där, och det blir en politisk avvägning.

Försvarsministern behöver inte ge besked här i dag, utan det finns en dag i morgon också. Det viktiga är att detta inte dras i långbänk. Ursäkta ordvitsen, men att dra detta i långbänk skulle vara att skjuta sig själv i foten.

Jag räknade upp en lista med 19 centrala ställen, och det vore bra för Försvarsmakten att få veta. Nu finns det en osäkerhet. På några av ställena i Stockholms skärgård får man i dag inte öva på sommarhalvåret. Vem som helst inser ju att det är vanvettigt. Det ligger ju is fram till mars eller april vissa år, och då kan man inte öva med stridsbåtar.

Ett land kan bli krigsskadat. Men det är uppenbart, herr talman, att man också kan bli fredsskadad. Vi är tacksamma för freden vi har haft, men det måste också komma ett allvar. Vi måste få detta att fungera. Därför kommer jag hela tiden tillbaka till att det är en central fråga att kunna öva.

Gotland är centralt, som jag var inne på förut. De första förbanden kommer redan om två år. Försvarsmakten kan inte gå vidare och återta andra halvan förrän den första halvan är avklarad.

Än en gång: Jag vill se till eller påskynda att vi stärker försvaret på det sätt vi har sagt. Då är övningsstillfällena och övningsområden helt centralt.

Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det finns ingen grundläggande oenighet om att övningsmöjligheter är centralt. Det är grundläggande, och ingen behöver undervisa någon på den punkten.

Jag kan ge besked när regeringen har fattat beslut, om jag ska följa regelordningen. Det är då jag kan ge besked. Hur jag sedan verkar och gör under hand får vara en del av den eventuella processen.

Jag har nog tänkt fortsätta att följa regelverket i detta sammanhang, för jag tänker inte bjuda på KU-anmälningar eller uttalanden som föregår några beslut. Det nöjet ska jag inte erbjuda. Syftet kan naturligtvis vara vällovligt, men man får försöka hålla lite på detta så att man klarar alla delarna i en process.

Vi ska ha en verksamhet på Gotland precis enligt överenskommelsen. Vi ska stärka den på Gotland, och vi ska fullfölja alla åtaganden som vi har varit överens om. Det är helt klart att det är på det sättet.

Ärendehantering måste ha sin gång enligt det regelverk som gäller. Sedan kan man beklaga att det är så, och man kan tycka både det ena och det andra. Men så ser det ut, och det är det vi har att förhålla oss till på gott och ont. Jag kan inte göra på något annat sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellation 2014/15:708 om transparens och ändamålsenlighet vid utnämningar av chefer inom totalförsvaret

Anf. 15 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Allan Widman har frågat mig hur jag avser att agera för att nå transparens och ändamålsenlighet avseende rekryteringarna av ny ÖB samt generaldirektör för FMV.

I de flesta fall annonseras befattningar som myndighetschefer ut, men föreligger det speciella förutsättningar görs inte det. ÖB är en sådan tillsättning där förutsättningarna är speciella. Denne rekryteras ur en begränsad krets, och regeringen gör bedömningen att den har tillgång till den kunskap om potentiella kandidater som krävs för att kunna rekrytera utan ett sökförfarande. Detta beskrivs i den förra regeringens skrivelse 2009/10:43 *Utnämningsspolitiken*, där det tydligt markeras att befattningen som ÖB utgör ett bland flera undantag från den i övrigt gällande huvudregeln.

Av skrivelsen framgår också bland annat att en kravprofil upprättas inför varje rekrytering, som preciserar vilken kompetens och vilka erfarenheter en ny myndighetschef ska ha. Kravprofilen utgör underlag för den fortsatta rekryteringsprocessen och blir en allmän handling när rekryteringen är avslutad.

Vad gäller befattningen som generaldirektör och chef för FMV har befattningen annonserats ut, och ett rekryteringsförfarande pågår för närvarande. Ett antal kandidater kommer att kallas till intervjuer och efter sedvanlig rekryteringsprocess kommer regeringen att återkomma med ett beslut i frågan. Vilka som söker en utlyst befattning som myndighetschef omfattas av sekretess sedan den 1 april 2010.

Anf. 16 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min interpellation.

Det är inte utan att jag en dag som denna minns den förutvarande ledande försvarspolitikern Håkan Juholts ansträngningar för ungefär tio år sedan att ändra det högsta militära ämbetet i vårt land från befattningen överbefälhavare till befattningen generalstabschef. Han misslyckades i dessa sina ansträngningar, men jag tror att det från Håkan Juholts sida handlade om att avdramatisera och avmystifiera det högsta militära ämbetet i vårt land.

Jag kan nu konstatera, herr talman, att det hemlighetsmakeri som har kringgärdat inte bara utnämningen av nästa överbefälhavare utan även utnämningen av generaldirektör för FMV verkar i rakt motsatt riktning. Det hade varit en möjlighet för försvarsministern att förbereda de här utnämningarna bättre genom att förankra dem hos riksdagen – hos försvarsutskottet och dess ordförande, eller åtminstone hos de partier som ingår i den så kallade försvarsuppgörelsen.

Det är riktigt att det under förrföra mandatperioden kom en regeringsskrivelse gällande utnämningsspolitiken. Den innebar väl vissa framsteg när det gäller transparens och ändamålsenlighet, men det är värt att konstatera att den dåvarande socialdemokratiska oppositionen med Berit Andnor och Tone Tingsgård i spetsen inte ansåg att de förslag som fanns i skrivelsen – samma som försvarsministern nu hänvisar till – var tillräckliga och gick tillräckligt långt.

I stället skrev man följande i sin reservation i konstitutionsutskottets betänkande: ”Vägledande principer i ett sådant arbete bör enligt vår mening vara dels att rekryteringsprocessens transparens ska öka genom att ett stramare regelverk utformas, dels att kravprofiler alltid ska upprättas i processens inledande skede och vara offentliga.”

Man fortsatte med att skriva att ett systematiskt uppföljningsarbete ska ske av utnämningssmakten genom att regeringen varje år lämnar en skriftlig redovisning till riksdagen av de utnämningar som genomförts och omständigheterna runt dessa.

Mot bakgrund av detta måste jag fråga försvarsministern: Har det beträffande nästa överbefälhavare upprättats och offentliggjorts en kravprofil? Jag frågar eftersom regeringens skrivelse 2009/10:43 faktiskt säger att det, även om ÖB som ämbete är undantaget från utannonsering, ska finnas genomarbetade kravprofiler och att de ska vara en utgångspunkt för rekryteringsprocessen. Jag vill också veta om det är försvarsministerns och regeringens avsikt att årligen återkomma till riksdagen med en redovisning av de utnämningar som har skett.

I dagens Dala-Demokraten refereras det bland annat till ett uttalande av mig som gjordes i Svenska Dagbladet. Jag säger, herr talman, att det alltid finns flera tillgängliga kandidater till befattningen överbefälhavare men att det är mer kritiskt när det gäller generaldirektören för FMV. Jag säger detta inte för att jag är en uttalad och välkänd vän av svensk försvarsindustri utan just för att jag är orolig för Försvarsmaktens operativa förmåga de kommande åren. Det är mycket som händer på materielområdet, och jag tror att det blir en allvarlig situation om det inte snabbt kommer en ny gd på plats.

Anf. 17 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Jag beklagar att jag tränger mig in i den här debatten mellan försvarsutskottets ordförande och försvarsministern, men det finns några anmärkningar jag skulle vilja göra med anledning av den väckta interpellationen.

I grunden tror jag att merparten av oss ledamöter i kammaren uppskattar idén om transparens och att vi blir hörda och delaktiga. Det kan vi också se på det extra möte försvarsutskottet kallades till i förra veckan, just för att få mer information om ett specifikt fall.

Herr talman! Det jag skulle vilja lyfta fram och i all kamratlighet peka på inför försvarsministern är att det kommer ett pärlband av utnämningar regeringen ska ansvara för. Försvarsministern har själv att handlägga frågan om överbefälhavare och generaldirektör för Försvarets materielverk, men det finns ett antal andra stora utnämningar regeringen som kollektivt ska ställa sig bakom. Det gäller ytterligare ett antal generaldirektörsposter.

Jag vill som ett vänligt påpekande till den nuvarande regeringen påminna om hur det har sett ut i Sverige. Nu är nämligen Socialdemokraterna tillbaka vid regeringsmakten efter åtta års frånvaro, herr talman. Jag har vuxit upp i ett Sverige som under 1970-talet präglades av en annan sorts socialdemokrati, och den vill jag inte ha tillbaka. Där kom merparten av höga utnämningar att präglas av att de rekryterade kom från en rätt likartad politisk bakgrund.

Jag har inget skäl att misstänka någonting annat, men jag vill ändå understryka att den nya regeringen med de kommande utnämningarna – både inom försvarsministerns område och inom hans regeringskollegors områden – visar huruvida den återgår till en gammal linje, det vill säga politiska utnämningar. Jag hoppas i grunden att vi har lämnat den och att vi anträder vägen till ett modernare Sverige där det är kunskap, erfarenheter och bakgrund, inte partipolitisk hemvist, som avgör vem som rekryteras.

Det tror jag att vi får se bevis på under de kommande månaderna, herr talman. Generaldirektör för FMV är ett fall, men det kommer att följas av fler. Jag delar kollegan och försvarsutskottets ordförande Allan Widmans åsikt att generaldirektören för Försvarets materielverk har en mycket viktig uppgift, inte minst av det skälet att vi står inför betydande materielprojekt under de kommande åren. Det har även vidimerats av försvarsministern genom den uppgörelse som har gjorts och den materielutredning som kommer att tillsättas.

Det här är alltså viktiga uppgifter. Det finns skäl att önska försvarsministern lycka till i det fortsatta rekryterandet. Jag hoppas också att han har gjort en liten notering om att vi inte vill ha en återgång till forna tiders rekryteringar.

Anf. 18 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Man kan fundera på vilken debatt vi ska ha. Ska vi debattera utnämningsspolitiken generellt, eller ska vi koncentrera oss på interpellationens ärenden? Jag kan bara konstatera att utnämningsspolitiken generellt, och principerna för den, hanteras av en annan minister än mig.

Sedan är utnämningsspolitik inte alltid världens enklaste fråga. Jag kan bara konstatera att de borgerliga i en rapport före valet 2006 talade om att allt skulle utannonseras – man upphöjde annonseringen till norm.

I mars 2009 gjorde vi från vår sida en beställning på en RUT-utredning av detta. Då hade man gjort 93 utnämningar, varav 38 i en sluten process utan vare sig annonsering eller konsult, 10 med endast annons och 30 med annons och konsult. Det finns alltså många bakgrunder att diskutera. Det visar väl att ärendet inte är helt enkelt.

Beträffande politiska utnämningar lät det nästan som att politisk bakgrund inte skulle vara något tecken på kompetens. Men bland det första man gjorde efter valet 2006 var att den 2 november utse Per Unckel till landshövding i Stockholms län utan någon sorts annonseringsförfarande eller dylik process. Strax dessförinnan hade Carl Cederschiöld blivit förhandlingsman i frågan om trafik i Stockholm. Jag har inget emot de besluten. Jag bara konstaterar att varken annonsering eller någonting annat skedde. Jag tror säkert att de med sin politiska bakgrund klarade också detta.

Det regelverk som den förra regeringen tog fram innehåller undantag från både annonserings- och konsultförfarande. Det gäller bland annat landshövdingar och ÖB. I vårt partis rapport *Sverige förtjänar en professionell utnämningsspolitik*, som Allan Widman hänvisar till i sin interpellation, förs det över huvud taget inga resonemang kring hur ÖB-frågan ska hanteras i de här sammanhangen. Jag vill bara ha det noterat.

Nuvarande generaldirektör för FMV avgår den 1 september. Dan Ohlsson utsågs på regeringssammanträdet i dag till vikarierande gd och kommer att vara det tills ny generaldirektör tillträder. Befattningen har annonserats ut. Sista ansökningsdag var den 20 augusti. Vi har fått ca 35 ansökningar. Det är ett väldigt brett spektrum, ett bra utbud och ett bra urval, som jag ser det. Jag kan inte se några problem med det urvalet och möjligheten att gå i land med det här på ett positivt sätt. Rekryteringsprocessen pågår på det sätt som den ska göra. Vi har också i annonsen tydligt klarat ut vad det är för typ av bakgrunder och kompetenser som krävs. Det är en lång lista.

ÖB ska utses och tillträda den 1 oktober. Utifrån en framtagen kravprofil genomförs en rekryteringsprocess utan annonsering. Där hänvisar vi till den undantagsregel man kan läsa om i skriften om utnämningsspolitiken. Det tycker nog jag är ett korrekt sätt att hantera ÖB-frågan. Jag tycker att vi försöker sköta det här på ett så professionellt och bra sätt som det bara går. Vi har också erfarenheter av hurdan förankringen var i samband med den förra ÖB-processen, där det togs vissa kontakter. Detta är naturligtvis ett ansvar som vilar på regeringen.

Anf. 19 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! Man brukar ibland säga att försvarspolitiken är en ständig flykt mot framtiden – det kanske inte är så bra just i dag, men om några år kommer det minsann att bli väsentligt bättre. Det känns dock som att Peter Hultqvist som försvarsminister tillgriper en rakt motsatt taktik. Hela tiden när frågeställningen kommer upp flyr han bakåt i tiden till historien om hur illa det minsann var under andra regeringar. Jag vill påminna försvarsministern om att det nu är han som är en del av regeringen. Det är försvarsministern allena som har möjlighet att till exempel styra över

utnämningmakten eller för den delen hantera frågor om miljötillstånd för skjutfält och liknande.

Jag ställde ett par konkreta frågor i mitt första anförande. Jag frågade huruvida kravprofiler var upprättade. Jag anser mig ha fått ett svar när det gäller gd för FMV, men inte när det gäller ÖB. Jag ställde också frågan om man från regeringens sida avser att återkomma till riksdagen med en årlig redovisning över utnämningpolitiken, vilket man krävde i opposition för en handfull år sedan.

Jag talade också om rekryteringen av generaldirektör till FMV som en väldigt kritisk fråga. En lång rad olika förhållanden gör just nu denna myndighet otroligt viktig för vårt samlade försvar. Regeringen har i sin vishet lagt ned Försvarexportmyndigheten mitt under en stor pågående exportaffär med Brasilien. Vi har ett helt nytt stridsflygplan på gång. Vi har nya ubåtar på gång. Sammantaget är det fråga om materielanskaffningar för långt över 100 miljarder kronor. Vi vet också att FMV precis blivit föremål för den så kallade logistikreformen. Man tar emot ett stort antal nya anställda, och man ska hitta nya rutiner och vägar för samarbetet med Försvarmakten. Nu i veckan tillkom dessutom en utredning som ska se över en del av FMV:s ansvarsområden.

Jag tror att det var under någon av de första dagarna i juni, herr talman, som Lena Erixon meddelades gå över till Trafikverket den 1 september. Först nu i veckan, den 21 augusti, meddelade departementsrådet Lovisa Onn i Dagens Industri att man satt igång rekryteringsprocessen. Det förflöt alltså två månader från det att regeringen fick veta att en vakans skulle uppstå tills man startade den här processen. Jag är, herr talman, djupt oroad över läget.

Min avslutande fråga till försvarsministern blir naturligtvis: När menar försvarsministern att en ny generaldirektör på FMV kan vara på plats?

Anf. 20 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! Vår uppgift som företrädare för oppositionen är att följa och granska regeringens göranden och låtanden. Det här är ett sådant område. Som kollegan Allan Widman pekar på är frågan om generaldirektör för Försvarets materielverk viktig. Vi har haft en kompetent generaldirektör där. Det är glädjande att hon har fått nya uppgifter, men det är regeringen som har entledigat henne från hennes uppdrag som generaldirektör för FMV och gett henne ett nytt generaldirektörskap. Det hade man kunnat göra med andra tidsramar och på ett annat sätt. Därför finns det skäl att ställa den här typen av kritiska frågor. Kunde man kanske ha gjort detta på något annat sätt?

Herr talman! Försvarsministern säger att det är professionalismen som ligger till grund. Jag vill verkligen understryka att det inte finns någonting i det försvarsministern hitintills gjort som gör att jag än så länge skulle ha skäl att vara orolig. Men i all kamratlighet vill jag peka på att det vore oklokt med en återgång till den politik som präglade Socialdemokraterna under 70-talet. När man talar om professionalism ska det inte gälla vad man säger utan vad man gör. Där kommer försvarsministern att prövas i och med de kommande utnämningarna. Återigen: Det finns ännu ingenting som talar för att han inte skulle klara av den uppgiften, herr talman. Det är bara ett gott råd.

Som försvarsministern nämnde har regeringen nu gjort så att vi har en tillförordnad generaldirektör för FMV. Vad som möjligtvis glömdes att berätta är att den tillförordnade generaldirektören är tidigare statssekreterare. Jag tänker inte söka strid om det. Men det är viktigt att betona att professionalismen visar sig i de kommande utnämningarna, inte i vad man säger, utan i vad man gör.

Anf. 21 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är den här typen av debatt som leder till att man är tvungen att påminna lite grann om hur ni i Alliansen själva hanterade olika situationer. Ni har någon sorts underförstådd bild av att vi inte skulle utse kompetenta personer, att vi inte hanterat det här på ett bra sätt tidigare och så vidare. Jag menar nog på att vi har haft bra generaldirektörer genom åren. Men det finns här en antydning som jag inte tycker är helt trevlig eller rimlig i sammanhanget, mot bakgrund av att jag rent faktamässigt kunde peka på era egna utnämningar, som kanske inte var fullständigt konsekventa utifrån er egen tidigare politik.

Dessutom är det så att en politisk bakgrund innehåller väldigt mycket kompetens som också kan användas i en annan del av statsförvaltningen. Vi kan inte ha någon sorts yrkesförbud för politiker för andra arbetsuppgifter inom staten eller andra delar av offentlig sektor. Det har också funnits ministrar i tidigare borgerliga regeringar som gått vidare till generaldirektörsuppdrag. Jag har aldrig över huvud taget antytt att detta inte skulle vara förenligt med kompetens. Man bör vara lite försiktig om man ska ge sig in i grenen ”kasta sten i glashus”.

Den som blir ÖB och den som blir chef för FMV kommer att ha en gedigen bakgrund. Det kommer att vara personer som mycket väl går att stå för i det sammanhanget. Nu ska jag inte föregripa det, men med det urval vi har på FMV-tjänsten är jag inte ett dugg orolig. Det kommer att sluta med en bra rekrytering.

Jag är inte heller orolig för att verksamheten skulle svaja eller på något allvarligt sätt inte kunna skötas under den tid som Dan Ohlsson nu har fått sitt uppdrag. Det kommer att fortsätta att fungera. Jag har inte alls samma oro som försvarsutskottets ordförande gör sig till tolk för.

När det gäller ÖB-frågan säger jag nu en gång till så att det framgår: Utifrån framtagna kravprofil genomförs en rekryteringsprocess utan annonsering. Det är linjen när det gäller den delen. Det sa jag även i mitt förra inlägg. Nu hoppas jag att jag inte behöver upprepa det en tredje gång i sammanhanget.

Det är klart att jag inser hela bredden i utmaningarna. Det är därför som det är så grannliga. Vi hade en annonsering på FMV-delen som gick ut förra veckan den 20 augusti. Om vi kan genomföra en rekryteringsprocess relativt snart under hösten kommer vi ändå att kunna lösa det på ett rimligt sätt inom rimliga tidsramar. Man ska kanske också ha respekt för att det har varit semester månader. Det kan vara en av orsakerna till att man lade slutannonseringen till den 20 augusti.

Jag ser med viss tillförsikt på framtiden när det gäller båda rekryteringarna. Det finns inte någon anledning att ge en bild av att det är någonting som inte är skött enligt boken i de delarna. Jag hoppas att vi ska kunna avsluta det med namn på dessa två tjänster som ska kunna väcka respekt och vara allmänt accepterade.

Anf. 22 ALLAN WIDMAN (FP):

Herr talman! På en punkt håller jag odelat med försvarsministern. Det är långt bättre att före detta ministrar blir generaldirektörer än att de blir konsulter, ibland för en svensk försvarsindustri. Försvarsministern avslutade sitt förförre anförande med att säga att det är regeringens sak att förankra. Jag delar den uppfattningen fullt ut. Regeringen råder över utnämningmakten.

Min fråga till försvarsministern var: Ser försvarsministern ett värde i att förankra till exempel utnämningar av höga befattningshavare på försvarsområdet med Sveriges riksdag, den politiska oppositionen och de partier som ingår i den så kallade försvarsuppgörelsen? Förstår försvarsministern att detta med transparens och öppenhet kring rekryteringsprocesser är ett sätt att i bredare bemärkelse förankra de beslut som regeringen avser att fatta?

Avslutningsvis, herr talman, bedömer jag att jag inte har fått svar på två av de frågor som jag har ställt. Den ena är när försvarsministern, givet den nu pågående rekryteringsprocessen av generaldirektör för FMV, bedömer att generaldirektör kan vara tillsatt. Den andra är huruvida regeringen nu avser att följa upp de tankegångar man hade i opposition om en årlig redovisning till Sveriges riksdag beträffande hur utnämningpolitiken har hanterats.

Anf. 23 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! När det gäller den sista frågan förklarade jag redan i mitt första inlägg att jag inte går in och för en debatt på en annan ministers område. När det gäller årliga redovisningar av generell art av utnämningpolitiken får ansvarig minister sköta den delen.

När kommer FMV-tjänsten att vara tillsatt? Hur ska jag svara på den frågan? Förväntar du dig ett specificerat datum, eller vad är det som ligger i din fråga? Ansökningsförfarandet avslutades den 20 augusti. Nu kommer utvärderingen av ca 35 kandidater att äga rum. Vi ska göra det så fort som möjligt.

Jag ser att vi kan klara det utan alltför lång tidsutdräkt. Men ställer jag mig här nu och säger att det ska vara avslutat exakt då och då kommer jag naturligtvis att få kritik. Det kanske inte blev exakt som jag sa. Det tänker jag inte öppna för.

Jag har nu redogjort för förutsättningarna. När det gäller uppdraget att rekrytera en ny FMV-chef började vi förbereda det så fort som var möjligt. Det finns egentligen inte någon anledning att här konstruera ihop någon sorts situation där det ska framstå som att regeringen inte har försökt att sköta det så gott den kan när det gäller generaldirektör för FMV så här långt. Nu kanske man med tillförsikt ska se fram emot att vi har så många sökande, som jag kan säga utan att bryta mot sekretess, som har lagt in sina ansökningar på ett kvalificerat sätt. Vi har ett stort utbud att välja på.

Vi är inte framme vid ett beslut än när det gäller ÖB-frågan. Det återstår tid än att föra diskussioner. Det är regeringens ansvar i ett sådant sammanhang. Vi får bedöma den så kallade förankringsprocessen efteråt när beslutet är fattat.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 19 Svar på interpellation 2014/15:688 om direkt humanitärt stöd till flyktingar i Irak och Syrien

Anf. 24 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Robert Halef har frågat mig om regeringen kommer att möjliggöra ett direkt svenskt humanitärt stöd till behövande flyktingar via de lokalt etablerade kyrkorna och andra ideella organisationer i Syrien och Irak.

Frågeställaren noterar den mycket svåra situationen för folken i Irak och Syrien. Hundratusentals människor har dödats eller skadats, och miljontals människor har tvingats fly sina hem. Dessa människor tillhör en rad olika etniska och religiösa grupper, kurder i Kobane, shiiter i Deir el-Zour, sunniter i Anbar, yazidier i Sinjar, palestinier i Yarmouk och kristna i Hasakeh och Mosul. Jag har genom mitt besök i Libanon själv mött många familjer som flytt Syrien, och fått gripande ögonvittnesskildringar om vad som drabbat både dem och dem som är kvar.

Den svenska humanitära politiken utgår alltid ifrån de grundläggande humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende. Detta innebär bland annat att biståndet ska nå dem som bäst behöver det, oaktat politisk, religiös och etnisk tillhörighet eller geografiskt bosättningsområde. Att utan urskiljning ge stöd till alla i nöd ökar möjligheterna att de humanitära aktörernas livräddande insatser accepteras och att de ges tillträde av parterna i konflikten.

Jag vill också understryka FN:s centrala roll i att säkerställa en samordnad, effektiv och väl fungerande humanitär respons. Detta är särskilt viktigt i komplexa humanitära kriser som de i Syrien och Irak. Sverige kanaliserar därför huvuddelen av sitt stöd via FN:s humanitära appeller, i vilka en stor mängd aktörer samordnar sina insatser för att undvika både luckor och överlappningar i den humanitära responsen.

Många organisationer som får svenskt stöd arbetar i sin tur med lokala aktörer för att tillvarata viktig lokalkännedom. De nationella Rödakorsorganisationerna är exempelvis oumbärliga genom sin lokalkännedom och kapacitet att agera i komplexa miljöer, något som ofta möjliggörs tack vare deras neutralitet.

Slutligen är Sverige en av världens största givare av ej öronmärkt kärnstöd till de humanitära FN-organisationerna. Kärnstöden ger organisationerna flexibilitet att snabbt och effektivt kunna agera i svåra humanitära kriser. FN-organisationerna själva påpekar gång på gång hur viktigt Sveriges kärnstöd är för deras kapacitet att svara på den här typen av kriser.

Sveriges omfattande humanitära stöd till Syrien och Irak, och till de grannländer dit de syriska och irakiska flyktingströmmarna går, fortsätter. Under 2014 bidrog Sverige med totalt drygt 700 miljoner kronor till de båda kriserna. Hittills i år har 350 miljoner kronor betalats ut. Stödet kanaliseras via FN och Rödakorsrörelsen liksom enskilda organisationer. Det går såväl till behövande i Syrien och Irak som till människor som tvingats på flykt i regionen. Vi kommer att fortsätta göra vad vi kan för att hjälpa de utsatta människor som lever i konsekvenserna av en alltmer förvärrad humanitär situation.

Som Robert Halef väl känner till är det Sida som självständigt fattar beslut om hur Sveriges projektstöd till Syrien och Irak ska användas. Centralt i Sidas beslut är att stödet ges på ett sätt som är behovsbaserat och i linje med de humanitära principerna. Slutligen kan konstateras att Sidas verksamhet är sådan att stöd främst ges till etablerade humanitära organisationer med mångårig erfarenhet av humanitära program i stor skala, men att dessa organisationer i sin tur ofta arbetar i partnerskap med mindre, lokala, aktörer.

Anf. 25 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Jag vill först och främst tacka biståndsministern för svaret. Men tyvärr är jag inte nöjd med det givna svaret, och jag hoppas att dagens debatt får vår biståndsminister att ändra uppfattning i frågan.

Herr talman! Det pågår ett folkmord på de kristna minoriteterna i Syrien och Irak. Syrianer, kaldéer, assyrier, armenier och yazidier är extra utsatta på grund av sin religiösa tillhörighet. Terrororganisationen Islamiska staten har etablerat ett kalifat i delar av Syrien och Irak, och i dessa områden har man begått folkrättsbrott mot kristna invånare och yazidier.

Med våld har över 400 000 kristna invånare fördrivits från sina hemtrakter i Irak, och likaså har i Syrien flera hundra tusen kristna invånare tvingats att fly från områden som regimen förlorat kontrollen över. Tusentals har blivit dödade, och flera hundra barn och vuxna är fortfarande kidnappade och hålls som sexslavar hos Islamiska staten.

De kristna minoriteterna har blivit och är marginaliserade i regionen. De behöver vårt och omvärldens stöd – politiskt, moraliskt och humanitärt stöd för att överleva. Det ligger ett stort ansvar på FN att agera och att med militära medel slå ut terrororganisationerna och stoppa denna mänskliga katastrof.

Pojkar och flickor våldtas, och de som inte konverterar till islam eller delar Islamiska statens extrema fundamentalistiska tolkning av islam blir offentligt halshuggna. Detta händer i dag och även i detta nu.

Jag är stolt över Sveriges humana och ansvarstagande roll när det kommer till att hjälpa utsatta människor i världen. Men det krävs mer flexibilitet i våra regler och rutiner. Vi behöver se över detta för att vi ska kunna göra ytterligare insatser för dessa utsatta människor.

Herr talman! Jag har svårt att förstå och acceptera regeringens fyrkantiga hållning när det gäller att inte ändra rutinerna eller rådande praxis för att hjälpa fler behövande. En liten summa av det humanitära biståndet kan hjälpa många nödställda via direkt svenskt humanitärt stöd till behövande flyktingar via exempelvis kyrkor och andra etablerade lokala ideella organisationer. Låt mig poängtera att dessa kyrkor dagligen hjälper alla behövande i närområdet oavsett etnisk eller religiös tillhörighet.

Stora delar av det internationella humanitära stödet går till flyktingförläggningar i de angränsande länderna. Miljoner interna flyktingar i Syrien nås inte av de internationella insatserna, för biståndsarbetare kan inte jobba i landet på grund av säkerhetsrisken. De stridande parterna, vare sig regimen eller opinionsgrupper, ger inga garantier för FN-personal. Säkerhetsrisken gör att det humanitära stödet inte når behövande i landet.

Herr talman! Sedan ett par år samarbetar Tyskland med den syrisk-ortodoxa kyrkan i Syrien, och kyrkan får direkt humanitärt stöd. Jag förväntar mig att biståndsministern ändrar den svenska hållningen och inser vikten av att nå fler behövande med stöd och hjälp. Jag är övertygad om att detta är en mer effektiv väg att gå för att hjälpa interna flyktingar i dessa länder.

Min fråga kvarstår: Kommer Sverige att hjälpa internflyktingarna med direkt humanitärt stöd via exempelvis den syrisk-ortodoxa eller kaldeiska kyrkan i Irak och Syrien?

Anf. 26 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar så mycket för frågan. Jag välkomnar denna debatt, inte minst för att få möjlighet att understryka hur mycket Sverige har engagerat sig i att hjälpa de miljoner nödställda människor som i dag är på flykt sedan kriget bröt ut 2011.

Vi har gett sammanlagt över 2 miljarder i stöd till de behövande och nödställda i Syrien och Irak. Behovet är fullständigt överväldigande. Om man ser på FN:s appeller är de finansierade till mindre än hälften, och Sverige har gjort mer än sin del och verkligen svarat upp på appellerna. Sverige är en av de största kärnstödsgivarna till alla de organisationer som försöker hjälpa till i området. Men det är en oerhört svår situation, och precis som Robert Halef pekade på är det humanitära tillträdet i mycket stora delar av Syrien och Irak väldigt svårt i dag.

Jag kan nämna några siffror. I Syrien är 12,2 miljoner människor i behov av direkt humanitärt stöd. Av dessa finns 4,6 miljoner i särskilt svåråtkomliga områden, och 422 000 finns i ockuperade områden. Av dem som finns i ockuperade områden är det bara 1 procent som kan nås av hjälp över huvud taget. I de svåråtkomliga områdena är det 5 procent. Det beror inte på att FN, Sverige eller någon annan är dåliga på att försöka hjälpa till, utan det beror på kriget. Det beror på det gigantiska politiska misslyckande som sker i regionen och de fasansfulla saker som Robert Halef beskriver.

Det beror också på bristen när det gäller humanitärt tillträde och en ny inställning som finns till detta. Man ser annorlunda på det nu än när det humanitära systemet en gång riggades. Parterna i konflikten, inte minst Isil men även Asadsidan, respekterar inte tillträde. Detta är en gigantisk utmaning för världssamfundet.

Respekten för neutraliteten i det humanitära tillträdet är en sak som vi måste framhärda i, för i det ögonblick som parterna börjar uppleva att hjälpen riktar sig till endera sidan i konflikten blir det ännu farligare. Då blir det ännu svårare för hjälparbetare som försöker nå fram med hjälpen. Röda Halvmånen har redan i dag 45 biståndsarbetare och hjälparbetare som har mördats och dödat i konflikten, och man har ett helt neutralt förhållningssätt. Därför är det så viktigt att vi behåller detta. Vi ska inte göra urskilning när det gäller etniska, religiösa eller andra minoriteter.

Vi ser dock naturligtvis hur svårt det är och vilka fasansfulla övergrepp som begås. FN ordnar en konferens till hjälp för offren för attackerna mot religiösa och etniska grupper i Paris den 8 september. Kabinettssekreteraren kommer att åka dit. Detta görs för att försöka hitta lösningar på den specifika situation som råder.

Det finns ingenting som hindrar att enskilda NGO:er, kyrkor och så vidare, på samma sätt som alla andra kan få kanaliserat stöd via Sida och även via FN-organisationerna. Det finns inte på något sätt någon princip för att vi inte skulle kanalisera stödet. Det kan absolut göras, men då ska man uppfylla de kriterier som vi har på kvalitet och opartiskhet.

Anf. 27 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Jag instämmer i det som ministern har sagt om att Sverige är unikt i sitt sätt att hjälpa behövande i hela världen. Det är jag stolt över.

Det jag har eftersträvat att framhålla i min interpellation är att det i dag råder en situation där Sida inte är redo att samarbeta med lokala aktörer, i det här fallet den syrisk-ortodoxa kyrkan.

Det enda hopp som de kristna flyktingarna i dessa länder har och som de kan ha tillit till är just kyrkan. Kyrkan tar ett stort ansvar och känner till behoven i närområdena, vilket är viktigt för att medlen ska kunna gå direkt till de behövande. Kyrkan har upprättat egna flyktingläger i stora garagehus och på parkeringsplatser. Och stora tältområden har upprättats kring kyrkorna. Jag har själv besökt dessa förläggningar och sett hur människor tvingas leva under väldigt knappa förhållanden.

De kristna invånarna vågar inte gå till de traditionella internationella flyktingförläggningarna av rädsla för hot, våld och diskriminering och går miste om direkt humanitärt internationellt stöd.

För att få biståndsministern att förstå hur komplex situationen är vill jag dela med mig av följande berättelse: Under en av mina resor till Libanon träffade jag den svenska ambassadören för Syrien och Libanon i Beirut. Med mig hade jag den syrisk-ortodoxe biskopen från staden Zahla i Libanon, en gränsstad till Syrien. Där bor de kristna flyktingarna hos släkt och vänner, och kyrkorna hjälper dem med förnödenheter.

Ambassadören var förvånad över situationen och frågade biskopen varför de kristna flyktingarna inte vill bo på flyktingförläggningarna. Biskopen svarade att de som flyr från islamistisk förföljelse inte vågar bo på dessa förläggningar av rädsla för trakasserier och diskriminering på grund av deras kristna tro.

Biskopen framförde att om FN och EU vill alla flyktingars bästa bör särskilda flyktingförläggningar för kristna syriska flyktingar upprättas så att även de kan omfattas av det internationella humanitära stödet och känna trygghet på sin tillflyktsort.

Min uppmaning till biståndsministern är att ompröva sin hållning och göra det möjligt med direkt svenskt humanitärt stöd till lokala och nationella kyrkoorganisationer.

Jag hoppas att denna debatt ska leda till att vi från svensk sida ser över våra rutiner och hittar någon form för att hjälpa just de interna flyktingarna, som de traditionella stödinsatserna inte når fram till. Jag tror inte att enstaka miljarder av vårt bistånd på över 40 miljarder skulle drabba hela systemet och rubba de rutiner och praxis som vi går efter i dag. Enstaka miljarder skulle hjälpa många fler människor på plats.

Jag vet att regleringsbrev styr och att det finns gällande praxis för vilka nationella, internationella och bilaterala samarbeten vi har för att hjälpa människor på plats. Men det måste ändå finnas något alternativ. Tyskland

till exempel går in med direktstöd, med små resurser, och hjälper människor i nöd.

Anf. 28 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag vill upprepa att det är Sida som fattar självständiga beslut om humanitära kriser. Att ge direktstöd innebär inte att man går emot de humanitära principerna. FN:s olika organisationer kanaliseras stödet i regionen via lokala organisationer och NGO:er – det kan även vara kyrkor.

Vi ger ett stort stöd till Ocha, FN:s samordningsorganisation, och deras emergency response plan som har som specifikt uppdrag att ge stöd till mindre organisationer som kan jobba gränsöverskridande. Det finns alltså ingen princip att ändra i regleringsbrevet. Vi ska använda de organisationer som bedöms vara mest effektiva som kanaler för de mest nödställda.

Jag ställer mig frågande till särskilda flyktingförläggningar beroende på religiös tillhörighet. 85 procent av dem som är på flykt undan kriget i Syrien och Irak i dag är sunnimuslimer. De har en rad olika etniska bakgrunder och religiösa tillhörigheter. Om vi skulle ha olika flyktingläger för olika religiösa eller andra minoriteter spär vi snarare på de skillnader som vissa krafter försöker blåsa upp i regionen och som ligger bakom dagens blodiga inbördeskrig. Därför är jag ytterst tveksam till det.

Det finns naturligtvis olika vägar för att specifikt hjälpa religiösa och andra minoriteter som är måltavlor i dag. Det är det som kommer att diskuteras på FN-konferensen i september. Vi hoppas kunna hitta nya svar. Men vi får framför allt inte glömma bort att det stora problemet är kriget. Den globala responsen går på knäna. Krisen är bara finansierad till knappt hälften, utifrån de behov som FN har gett uttryck för. Oerhört många människor lever dessutom utanför räckvidden för någon som helst hjälporganisation. Respekten för Röda Korset, Röda Halvmånen och FN:s organisationer är obefintlig i de områdena, och dessa modiga människor är måltavlor. Det är oerhört bekymmersamt.

FN kommer att ha en stor konferens om det humanitära systemet nästa år. En av de stora knäckfrågorna är hur vi ska kunna jobba bättre i dag när respekten för det humanitära tillträdet har försvunnit från många aktörer. Krig och konflikter ser inte ut som tidigare. Det är inte två stater som krigar. Det är andra typer av makter och krafter som inte har några som helst elementära principer och som inte respekterar de humanitära principerna.

Sverige gör allt det kan. Vi ser väldigt allvarligt på de fruktansvärda händelserna och på de mord som sker på civilbefolkningen. Vi försöker göra allt vi kan för att hjälpa till, mer än många andra länder gör.

Anf. 29 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Jag instämmer inte i ministerns beskrivning av situationen inne på flyktingförläggningarna. Jag har själv drivit en sådan fråga och sett till att de kristna flyktingarna från Syrien har fått en egen flyktingförläggning i Turkiet, i staden Midyat i de sydöstra delarna av Turkiet. Det kom rapporter om att de kristna flyktingarna inte kunde bo kvar i dessa traditionella nationella flyktingförläggningar på grund av trakasserier och förföljelse. Vi har även sett det hända de senaste dagarna på ett av våra boenden i Kalmar län. En kristen familj tvingades bort på grund av att de

hade kors. Man ville inte ha dem i gemensamma samlingsrum och så vidare.

Sekterismen och intoleransen ska vi alltid kämpa emot. Alla människors lika, unika och okränkbara värden är grunden för demokratin, oavsett religionstillhörighet, etnicitet, ras, kön och så vidare.

Jag har tagit upp frågan med Röda Korsets generalsekreterare om hur svårt det är för dem att nå människor inne i Syrien på grund av säkerhetsrisken. Om vi inte kan komma in i landet den traditionella vägen för att hjälpa människor där ska vi inte lämna dem åt deras öde. Det måste finnas alternativa vägar. I just det här fallet är den syrisk-ortodoxa kyrkan, andra kyrkor och andra lokala civila organisationer alternativ för att nå behövande inne i landet.

Herr talman! Vi har ett bistånd på ca 40 miljarder, efter en del avräkningar. En stor del är Sida ansvarigt för. UD ansvarar för ca 10 miljarder av biståndet. Jag undrar om biståndsministern är redo att använda medel från denna pott för att hjälpa behövande direkt via syrisk-ortodoxa kyrkan i Syrien.

Anf. 30 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Sverige ser att behovet av att respektera de humanitära principerna är större i dag än någonsin. Humanitär katastrofhjälp och bistånd i konfliktsituationer måste uppfattas som opartiskt, neutralt och oberoende. Annars undergräver man all möjlighet att få tillträde till de besvärliga och fruktansvärda krigsområdena.

Det är Sida som fattar beslut om enskilda projektstöd. UD har, precis som Robert Halef säger, också pengar, men de går i huvudsak till olika FN-organ som jobbar med dessa frågor. Vi är största kärnstödsgevare till UNHCR, som är FN:s flyktingmottagarorganisation. UNHCR tar hand om väldigt många av de flyktingar som i dag har fördrivits från sina hem i Syrien på grund av kriget. Situationen där är fruktansvärd. Över halva Syriens befolkning är i dag på flykt, 4 miljoner människor utanför Syrien och 8 miljoner inne i Syrien. Av dessa befinner sig drygt hälften i mycket svåråtkomliga områden. Nästan en halv miljon finns i ockuperade områden.

Situationen är alltså fruktansvärd. Vi måste använda politiska påtryckningar för att se till att det hela löser sig och för att se till att humanitär hjälp får tillträde. Framför allt måste kriget ta slut. Omvärlden måste genom utrikespolitik och genom alla till buds stående medel göra allt för att få slut på lidandet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 20 Svar på interpellation 2014/15:721 om kvalitetskontroll av statens lärarutbildning

Anf. 31 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Roger Haddad har frågat mig om regeringen kommer att se över resursfördelningssystemet i syfte att säkerställa högre kvalitet i lärarutbildningen och om regeringen avser att ge

Universitetskanslersämbetet ett ökat uppdrag för att bättre hitta brister, exempelvis genom att se över etableringsprocessen för att bedriva utbildning. Roger Haddad har vidare frågat om regeringen överväger att se över vilka lärosäten som i framtiden ska få bedriva lärarutbildning.

Inledningsvis vill jag bemöta Roger Haddads påstående att regeringen inte håller sina vallöften. Som jag framfört i ett tidigare interpellationssvar så pågår försöksverksamhet med lämplighetsbedömning vid två lärosäten. Försöksverksamheten följs av Universitets- och högskolerådet och ska slutredovisas till regeringen senast 2018. När det gäller frågan om att skärpa antagningskraven till lärarutbildningarna har regeringen inte fattat något beslut. Förändringar av antagningssystemet för högre utbildning kräver noggrann analys för att klarlägga möjliga konsekvenser, inte minst när det gäller så viktiga utbildningar som lärar- och förskollärarutbildningarna.

Jag instämmer i Roger Haddads åsikt att läraren är central för elevernas resultat i skolan. Kvaliteten inom lärarutbildningarna är därför en mycket viktig och prioriterad fråga för regeringen. Regeringen föreslog i vårändringsbudgeten för 2015 en förstärkning av resurserna till bland annat lärar- och förskollärarutbildningarna om 125 miljoner kronor för 2015. För 2016–2018 beräknar regeringen 250 miljoner kronor per år.

När det gäller resurstilldelningssystemet kan eventuella förändringar få stora konsekvenser och beröra många utbildningar. Då och då framförs kritiken att systemet leder till att universitet och högskolor frestas att sänka examinationskraven på studenterna. För att motverka detta finns det ett kvalitetsutvärderingssystem där Universitetskanslersämbetet granskar att utbildningarna håller hög kvalitet.

Utbildningsdepartementet remitterade i mars 2015 en promemoria med förslag om ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning. Målet är att skapa ett system som i ännu högre grad än dagens bidrar till att utveckla och stärka kvaliteten i den högre utbildningen, inklusive lärarutbildningen. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet. Det är också viktigt att i sammanhanget komma ihåg att det inte enbart är resurstilldelningssystemets utformning som påverkar kvaliteten i utbildningen.

När det gäller etableringsprocessen för lärarutbildning inleds den med att en utbildningsanordnare ansöker om tillstånd att utfärda en examen. Universitetskanslersämbetet prövar sedan ansökan utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen. Regeringen bedömer att prövningarna fungerar väl och har inte för avsikt att förändra Universitetskanslersämbetets uppdrag på den punkten.

Det är regeringens ambition att alla studenter, både de som ska bli lärare och andra studenter, ska erbjudas en utbildning av hög kvalitet.

Anf. 32 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Tack så mycket, statsrådet Hellmark Knutsson, för svaret på min interpellation! Det är korrekt att vi så sent som i maj hade en debatt här om antagningskraven till lärarutbildningen. Folkpartiet efterfrågade då till att börja med om regeringen avsåg att skärpa antagningskraven till högskolan via högskoleprovet, inte minst med fokus på lärarutbildningen. I princip skulle studenter kunna chansa lite grann på högskoleprovet och

ändå antas till den viktiga lärarutbildningen. Den andra frågan handlade om lämplighetstest.

Prot. 2014/15:121
27 augusti

Statsrådet säger att regeringen inte har fattat några beslut, men den förra interpellationen handlade om beskedet från statsrådet, att man inte avser att lägga fram något förslag. Man diskuterade också tidsramen fram till 2018, det vill säga fram till slutet av den här mandatperioden. Då valde vi att återkomma till kammaren med frågan om det i den befintliga lärarutbildningen enligt statsrådet och regeringen finns några brister i resursfördelningssystemet, inte bara i kvalitetskontrollen – detta med tanke på de indikationer och brister som statsrådet själv nämner i svaret när det gäller sänkta examinationskrav.

Tyvärr är det med besvikelse som jag tar del av det skriftliga svaret. Varken på frågan om resursfördelningssystemet, etableringsprocessen eller granskningsprocessen meddelar statsrådet några besked.

Herr talman! Varför är vi angelägna om detta? Jo, det är 1,2–1,4 sökande per plats till lärarutbildningen. Enligt Högskoleverkets och Universitetskanslersämbetets årsredovisningar har det varit stora avhopp. Det är många som egentligen inte uppfyller kriterierna för att klara av den viktiga lärarutbildningen. Det finns också vissa tendenser i genomströmningen till att studenterna hoppar av eller att de inte slutför utbildningen. De tar inte ut sin lärarexamen.

Parallellt finns det också indikationer på brister i kvalitet när det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen, alltså lärarpraktiken. Ett annat problem är de generellt sett låga antagningspoängen. Svenska studier och den senaste OECD-rapporten har visat detta när man tittat på lärarutbildningen.

Den utveckling som vi är oroliga för sker samtidigt som kommuner, fristående skolor och lärarfacken för fram att det finns ett jättestort behov av lärare. Jag tror att ministern själv har nämnt siffran 60 000–65 000 för den rekrytering som behövs i det svenska skolsystemet bara under de kommande tio åren, och det är ingen lätt uppgift.

Det är därför som vi är angelägna om lärarutbildningen, och det är därför som vi ställer dessa frågor. Men tyvärr uteblir svaren.

Anf. 33 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! När man lyssnar på Roger Haddad låter det som att det var väldigt länge sedan som de hade regeringsmakten och att det var just deras parti som hade ansvar för dessa frågor. Det är ju inga nya frågor, utan vi har känt till väldigt länge att det är ett lågt söktryck till lärarutbildningen och att det finns problem med attraktiviteten i läraryrken. För den här regeringen och för mig är dessa de mest prioriterade frågorna.

Vi ska se till att både stärka lärarutbildningen och göra läraryrket attraktivt, och för detta vidtar vi en rad åtgärder. En av dessa åtgärder presenterade jag tillsammans med statsministern i Almedalen i år, nämligen att vi satsar 3 miljarder på ökade lärarlöner – vilket vi har förhandlat fram med parterna – för att göra läraryrket attraktivt.

Som jag sa har vi till skillnad från den borgerliga budgeten, som lades både i höstas och i våras, kvalitetspengar som ska gå till att stärka bland annat lärarutbildningen så att vi kan se till att vi har fler lärarledda timmar på utbildningen. Sedan pågår det också ett arbete för hur vi ska stärka den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Det är, precis som Roger Haddad säger, den del som framför allt ofta får kritik. Den är dock inte dålig överallt, och där pågår, som vi väl känner till, ett försök med

övningskolor enligt finsk modell, vilket jag tagit del av och kommer att fortsätta att ta del av, just för att kunna ta fram de positiva erfarenheter som finns där.

Vi ser en 10-procentig ökning av antalet sökande till lärarutbildningen. Det är också fler som antas eftersom den här regeringen bygger ut lärarutbildningen för att möta kompetensbehovet, som enligt vad SCB bedömer uppgår till 65 000 fram till 2025.

När det gäller antagningspoängen vill jag säga att bara för att antagningspoängen är låga betyder det inte att alla som kommer in har låga betyg. Precis som Roger Haddad säger måste du vara tillräckligt kvalificerad för att klara dig igenom utbildningen. Lika tufft som det är att komma in på utbildningen är det att genomgå den. Det är så vi säkerställer att utbildningen håller kvaliteten och att man är väl förberedd för det yrke som man valt.

Anf. 34 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Ja, Folkpartiet har haft ansvaret för dessa frågor. Det var vi som startade övningskolorna. Vi har i flera omgångar anslagit motsvarande 200 miljoner kronor 2013. 600 miljoner sköt vi till för samhälls- och humanioraområdet på grund av att de utbildningarna hade varit underfinansierade. Det gjorde vi för att bland annat höja kvaliteten och den lärarledda undervisningen. Vi är mycket kritiska till att det fortfarande inte fungerar.

De pengar som Folkpartiet och Alliansen skickade till detta ändamål har tyvärr inte fått full effekt. Därför tar vi upp frågan igen. Statsrådet kommenterar inte ens frågan ifall hon avser att göra några förändringar, utan hoppas på och aviserar nya miljoner in i det svarta hålet, om jag får använda det begreppet. Med tanke på de indikationer vi har finns det risker, och därför lyfter vi upp den här frågan.

Det är vi som har lagt fram förslag till Linnéuniversitetet och de andra att de ska hitta metoder för lämplighetstester, inte statsrådet och hennes regering utan Folkpartiet. Det lät på statsrådet som om vi inte gjorde någonting åt dessa frågor. Det är fel. Statsrådet måste i så fall gå till departementet och läsa de tidigare beslut som vi fattade.

Det stämmer inte att försöksverksamheterna har dragit igång. Man håller fortfarande på att snickra på ett koncept. Först 2016 kommer det att bli tillämbart på dem som söker lärarutbildningen då.

När det gäller antagningskrav och lämplighetstester var det, herr talman, Socialdemokraterna som eldade på och ville ha ännu fler övningskolor, ville ha ännu mer lämplighetstester, ville ha ännu högre antagningskrav via högskoleprovet. Sedan meddelar statsrådet Hellmark Knutsson att hon inte tänker lägga fram några sådana förslag ännu utan inväntar eller avvaktar eller ska göra bedömningar och analyser fram till 2018.

Det är inte vårt fel att vi inte har infört lämplighetstester tidigare. Det är inte vårt fel att vi inte har skärpt antagningskraven via högskoleprovet, utan det är statsrådet som har valt en annan politik än den man torgförde före valdagen. Det beklagar vi.

Vad gäller lärarutbildningarna och de brister som finns är frågan: Hur ska Folkpartiet tolka det här interpellationssvaret? Kommer resursfördelningsystemet som den dåvarande oppositionen kritiserade att

ligga fast? Är det det som är beskedet i kammaren i dag? Det vore intressant att veta eftersom den frågan inte kommenteras i svaret.

En jätte viktig fråga som vi lyft fram både i medierna och på olika sätt i kammaren, också i den här interpellationen, är vad vi gör med lärarutbildningarna och lärosätena. Jag har ställt frågan ifall statsrådet överväger att se över vilka lärosäten i Sverige som ska få bedriva statlig lärarutbildning. Inte en enda kommentar ger högskoleministern i sitt svar. Jag kan åtminstone inte på de en och en halv sida som svaret omfattar hitta ett enda ord om den saken. Det är en mycket aktuell och relevant fråga, inte minst efter den kritik, eller som vi hellre ser det, den rekommendation som OECD:s skolexperter gav Sverige under våren.

Anf. 35 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Jag påminner igen om att många av de saker som nu efterlyses kunde ha gjorts under de åtta år som Alliansen satt vid makten och hade ansvaret. Precis som Roger Haddad säger var det de som lade projektet om lämplighetsbedömning till 2018. Jag tycker att det är givet att även om vi får en regeringsväxling ska vi respektera att använda de metoder som den tidigare regeringen lagt ramverket för.

Jag kan bara konstatera att även om ni, Roger Haddad, säger att ni har gjort satsningar fortsätter ni inte med dessa satsningar för att få högre kvalitet. Om ni inte klarade av att följa upp dem ordentligt, eller om det kvalitetsutvärderingssystem som vi har inte räcker till för att det verkligen ska bli fler lärarledda timmar, beklagar jag det, men för oss är det viktigt att vi gör det här. Det är därför vi hänvisar till att vi har ett förslag om ett nytt kvalitetsutvärderingssystem som både ska säkerställa lärosätenas kvalitetssystem och göra det möjligt att göra nationella utvärderingar och framför allt jämföra dem med utbildningar i EU.

Vi ser nu att det är en ökning av antalet sökande till lärarutbildningarna, men inte till alla utbildningar. Vi har haft en utredning som vi fick presenterad för oss strax före sommaren om just dimensioneringen. Den visar att lärosätena i huvudsak klarar dimensioneringen av utbildningarna sedan de fick det ansvaret för 20 år sedan. Som sagt, ni ändrade inte på det ansvaret under de åtta år ni satt vid makten, utan det är en fråga som ni väcker nu när ni sitter i opposition.

Det man pekar på är att det behöver göras mer när det gäller att öka antalet sökande till lärarutbildningen, och det tar regeringen tag i genom att jobba med att göra läraryrket mer attraktivt men också att säkerställa kvaliteten i lärarutbildningen.

Anf. 36 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Ja, det är på grund av våra reformer som vi ser ett ökat söktryck. Det såg vi även förra året. Men jag förstår inte att statsrådet är nöjd. Vi är inte nöjda. Det sker från en mycket låg nivå. Glöm inte att kvaliteten, eller förutsättningarna för dem som antas, är riskabel, det vill säga att det inte är de absolut lämpligaste och duktigaste studenterna rent meritmässigt som söker till lärarutbildningen. Det säger även lärarfacken. Även om fler personer antas betyder det inte att vi har löst lärarkrisen i Sverige och att det är rätt lärarstudenter som söker till platserna. Det är därför vi vill ha en tidig utvärdering av lärarutbildningen. Vi vill titta på

VFU, den verksamhetsförlagda praktiska utbildningen, och vi vill titta på lämplighetstester så tidigt som möjligt.

Problemet är inte att vi har gett Linnéuniversitetet ett uppdrag som nu ska börja testas och införas, utan problemet är att statsrådet i princip har avfärdat det när hon i en *Eko*-intervju sagt att man inte har några sådana förslag, att man inte har lagt fram några sådana skarpa förslag varken beträffande högskoleprovet och antagningspoängen eller beträffande lämplighetstester. Statsrådet har inte lagt fram ett enda förslag till Sveriges riksdag trots att hon suttit ett år på sin post. Inte ett enda förslag har jag sett i utbildningsutskottet, herr talman.

Avslutningsvis: Vi har ställt frågor om vilka lärosäten som i framtiden ska få bedriva lärarutbildning. Vi tar till oss kritiken eller rekommendationerna från OECD. Vi anser inte att vi kan tuffa på som vanligt, utan vi ska skärpa upp det hela. När det gäller dimensioneringen, som statsrådet själv pekade på, sägs det att när det gäller just lärarutbildningen klarar vi inte av det uppdraget i dag. Därför finns det anledning att titta på den frågan. Jag har fortfarande inte fått svar på det.

Anf. 37 Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S):

Herr talman! Tack, Roger Haddad, för den här debatten om ett för oss båda väldigt angeläget ämne! Som sagt, ni kunde under de åtta år som ni satt vid makten ha ändrat på vem som ska ha ansvaret för dimensioneringen, men det gjorde ni inte. Jag tror att det beror på att inte heller ni har svaret på frågan vilka lärarutbildningar som ska läggas ned och på vilka platser de ska läggas ned.

Jag kan garantera att jag är långt ifrån nöjd. Det är därför vi i regeringen fortsätter det här arbetet, och det är därför vi bland annat lägger fram ett förslag om ett lärarlyft som är värt 3 miljarder på årsbasis. Det är just sådana saker som ni inte gjorde. Vi fortsätter att göra kvalitetsförstärkningar på lärarutbildningen, vilket är något som ni inte har i era förslag.

Jag hoppas verkligen att jag missförstår dig när det låter som att du föreslår att vi ska föregå det här arbetet som nu pågår på Linnéuniversitetet och lägga fram ett skarpt förslag innan utvärderingen är gjord. Det tänker jag inte göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 21 Svar på interpellation 2014/15:714 om bristen på bostäder för studenter

Anf. 38 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Ola Johansson har frågat mig om jag och regeringen kommer att ta riksdagens tillkännagivanden gällande bullernivåer och anpassningar till tillgänglighetskrav och andra lättnader gällande studentbostäder i beaktande och följa upp dem, genom vilka regelförenklingar och incitament som jag kommer att se till att fler studentbostäder byggs, om jag ämnar tillse att planprocessen effektiviseras och i så fall hur samt om jag ämnar öka tillgången på byggbar mark i kommuner med bostadsbrist.

Inledningsvis kan jag konstatera att jag och interpellanten har ett gemensamt intresse av att bristen på studentbostäder ska minska.

Jag anser att det har vidtagits väsentliga åtgärder för att öka studentbostadsbyggandet under det senaste året. I våras aviserade regeringen det så kallade bostadspolitiska paketet som bland annat omfattar ett investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och studentbostäder. Avsikten är att stödet ska träda i kraft under våren 2016. Stödet gäller dock retroaktivt och omfattar de bostäder som påbörjades från och med den 25 mars i år. Stödet förbättrar väsentligt byggherrarnas finansiella förutsättningar för att bygga studentbostäder. Dessutom införs ett ekonomiskt stöd för att stimulera till åtgärder i kommunerna för att öka bostadsbyggandet.

Sveriges funktionshinderspolitik, som utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, har som utgångspunkt att personer med funktionsnedsättningar är medborgare med samma skyldigheter och rättigheter som alla andra. Jag anser att det är mycket viktigt att värna tillgängligheten vid bostadsbyggande oavsett typ eller kategori av bostad.

Med detta som utgångspunkt har Boverket gjort långtgående förändringar i byggregelverket för studentbostäder. Dessa förändringar trädde i kraft den 1 juli 2014. Ändringarna innebar bland annat att funktionskraven i Boverkets byggregler ändrades så att funktionerna för daglig samvaro, sömn/vila, måltider och hemarbete helt eller delvis kan överlappa varandra.

Sammantaget innebär dessa ändringar att det nu är möjligt att bygga en studentbostad på 16 kvadratmeter. Inom ramen för regeringsuppdraget övervägde Boverket ändrade regler för tillgänglighet men föreslog inga inskränkningar, bland annat med anledning av att det endast skulle ge en marginell ytterligare minskning av bostadsytan.

Angående interpellantens fråga om buller kan nämnas att regeringen nyligen har beslutat om förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Det har varit en grannliga uppgift att utforma förordningen med hänsyn till den kritik som framfördes från många remissinstanser mot det förslag som remitterades under förra mandatperioden. Förordningen innebär en rimlig avvägning mellan intresset av att underlätta byggandet av bostäder och människors hälsa.

Beträffande tillkännagivandena bereds dessa för närvarande inom Regeringskansliet med avsikt att återkomma till riksdagen vid nästkommande riksmöte.

Det är den nuvarande regeringens ambition att fortsätta driva på för förenklade byggregler för att snabba upp byggprocesserna. Att planprocessen ibland tar lång tid beror inte sällan på att lagen tillämpas på ett ineffektivt sätt. Det är i grunden samma bestämmelser i plan- och bygglagen som används, oavsett om planprocessen tar ett halvår eller om den tar åtta år. När planprocessen tar lång tid beror det ofta på att det finns många motstående intressen. En konkret åtgärd för att förenkla och snabba upp planarbetet är att tydliggöra hur reglerna i plan- och bygglagen ska tillämpas. Boverket och länsstyrelserna följer kontinuerligt upp tillämpningen av plan- och bygglagen.

Att öka tillgången på byggbar mark i kommuner med bostadsbrist är förstas angeläget. Planprocessutredningen har bland annat i uppdrag att

utreda och föreslå åtgärder för att öka den kommunala planläggningen för bostadsbyggande och utbudet av markanvisningar. Planprocessutredningen ska lämna sitt slutbetänkande i december i år.

Då Ola Johansson, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav andre vice talmannen att Fredrik Christensson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 39 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Snart är det terminsstart för många studenter på högskolorna runt om i landet, och det är nu som bristen på studentbostäder visar sig som tydligast. Den senaste veckan har vi i medierna kunnat läsa och se mycket om svårigheter för studenterna att hitta en bostad. Det får inte bara konsekvenser för studenterna, utan det får också långtgående konsekvenser för Sveriges utbildningsnivå, attraktivitet, konkurrenskraft och tillväxt. Det är ett stort och växande problem i hela landet men framför allt i de större städerna.

Det är med anledning av detta som min kollega Ola Johansson har ställt den här interpellationen till statsrådet om vad regeringen kommer att göra för att få fart på byggandet av studentbostäder och även frågat när regeringen kommer att ta de tillkännagivanden i beaktande som riksdagen har framfört till regeringen.

Alltför många studenter på studieorterna runt om i landet upplever problem med att hitta en lämplig bostad. I veckan presenterade Studentbostadsföretagen en årlig kartläggning som visade att det var brist på studentbostäder på tolv av landets studieorter. Och enligt Stockholms Studentbostäder, som är landets största studentbostadsföretag med drygt 8 000 lägenheter i Stockholm, är väntetiden för en student att få ett boende i dag över två år. Två år kan jämföras med 120 högskolepoäng eller två tredjedelar av en kandidatutbildning.

Att en studerande som blivit antagen till ett lärosäte ska behöva vänta eller tacka nej till en utbildningsplats på grund av svårigheter med att hitta boende är rent slöseri.

För att bostadsbristen ska minska måste bostadsbyggandet öka och fler studentbostäder komma till. Det behövs ett helhetsperspektiv för att få bukt med problemen som i dag finns på bostadsmarknaden. Alliansregeringen genomförde en del åtgärder under sin tid för att förenkla reglerna men har också nu under oppositionstiden arbetat för att få fler regelförenklingar på plats.

Ofta handlar det om, precis som statsrådet lyfte fram, att nya byggprojekt har dyra uppstartsprocesser, höga krav på byggregler, brist på byggbar mark och dåliga ekonomiska förutsättningar för att man ska våga och vilja investera.

Studentbostäder är i grunden tillfälliga bostäder som man bor i under sina studieår för att sedan flytta vidare till ett annat boende. Det är just därför som Centerpartiet och Alliansen har drivit på för att det ska vara extra lätta regler för att bygga och bo i studentbostäder. Det ska vara kostnadseffektivt att bygga studentbostäder och det ska vara en rimlig hyra för att bo där.

Tillgänglighetskraven för studentbostäder måste fortsätta att ändras så att tillgänglighet kan förenas med små utrymmen och ge de låga boendekostnader som eftersträvas. Detta är ett av de viktigaste stegen för att gå vidare och få fram fler bostäder på studieorterna. Riktvärdena för buller behöver också höjas så att fler studentbostäder kan byggas i nära anslutning till infrastruktur och lärosäten.

Tyvärr kan jag konstatera att regeringen, i stället för att införa regelförenklingar och göra det billigare att bygga och bo, väljer ineffektiva subventioner som både har visat sig vara dyra och byråkratiskt krångliga. Min fråga till statsrådet är därför: Kommer det att presenteras några reformer från regeringen som medför regelförenklingar, och när kommer i så fall regeringen att presentera sådana reformer?

Anf. 40 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag vill tacka Fredrik Christensson för att han ställer upp i den här interpellationsdebatten som är oerhört viktig. Den är vältajmad också, vilket jag vet att Ola Johansson brukar vara. Det är oerhört viktigt att alla de studenter som i dagarna kommer in på sina hett eftertraktade utbildningar känner att det finns en regering och också en opposition som förstår deras situation.

Efter åtta år i regeringsställning har Centerpartiet naturligtvis ett visst ansvar för situationen i dag.

Det har gått knappt ett år sedan den nya regeringen tillträdde. Vi har jobbat mycket med regelförenklingsarbete, vilket Ola Johansson tar upp i den fråga som jag svarade på.

Vi kommer att fortsätta att jobba med regelförenklingsarbetet, för det är oerhört viktigt att det går fortare att bygga och att det därför blir billigare att bygga med bibehållen rättssäkerhet men också med bibehållen klimatsmarthet. Det vi bygger i dag ska ju stå i upp till hundra år. Då är det viktigt att det som byggs faktiskt uppfyller klimatkraven och att byggandet är en del av klimatomställningen, för i dag är det väl knappt någon som hävdar att vi inte har ett klimat som håller på att förändras. Det i sin tur kommer att leda till stora omvälvningar på vårt jordklot.

Jag skulle vilja svara på ett antal av de frågor som Fredrik Christensson tog upp.

En av dem handlar om tillkännagivandena. Vi tycker naturligtvis att det är viktigt att vi går fram med breda politiska, parlamentariska lösningar som riksdagen har tittat på och tycker är nödvändiga. Men om det är en sådan ingång som behandlar till exempel tillgänglighet är det oerhört viktigt att veta att de kvadratmeter som vi har nått ned till när det gäller studentbostäder är 16 kvadratmeter, som jag sa tidigare. Det är viktigt att måtta och känna efter hur stort det är för en person att bo, studera och festa på, ha gemensamma aktiviteter på och så vidare för att kunna tro att man skulle kunna ytterligare minska studentens boyta och boarea. Det här är någonting som jag vet att många studentorganisationer har synpunkter på.

Samtidigt vill studentorganisationerna att det ska byggas mer studentbostäder. Då vill jag passa på att för Fredrik Christensson men

också för alla som lyssnar och tittar på debatten ta upp ett antal fundamentala fakta.

Ett är att i 27 av Sveriges totalt 43 högskole- och universitetskommuner finns det ett underskott. Det är en väldigt hög siffra, och det här är de senaste siffrorna. I årets bostadsmarknadsenkät bedömer kommunerna att ungefär 4 000 studentbostäder kommer att börja byggas under 2015 och nästa år ytterligare ett antal hundra. Räcker detta? Nej. Men det är en oerhört viktig satsning, för vi ser hur studenterna lider av den här situationen.

Regeringen har nu ett investeringsstöd, vilket vi aviserade redan i mars i år och förtydligade i går, då vi gick ut med detaljerna på en pressträff. Det är ett stöd som investerar i att det ska byggas små, klimatsmarta hyresrätter och studentbostäder för dem som har svårast att kunna betala de höga hyrorna när hyresrätter över huvud taget byggs. Utöver det har vi 300 miljoner kronor till akuta insatser nästa år. Regeringen har alltså sett denna utmaning och agerar.

Anf. 41 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Tack, Mehmet Kaplan, för svaret!

Jag skulle vilja börja med investeringsstödet. Det har ju visat sig att det är både dyrt och ineffektivt att arbeta med sådana förslag i stället för att arbeta med att göra det billigare och enklare att bygga.

Jag skulle vilja gå in på det som kanske är det mest aktuella, nämligen bullerreglerna. Det är ett av de största problemen i dag med att få tillgänglig mark att bebygga på studieorterna. Ofta finns det tillgänglig mark, kanske i närheten av lärosätena men framför allt i närheten av infrastruktur.

Det fanns en förordning på remiss som alliansregeringen tillsatte utredningen av och som den nuvarande regeringen har haft att hantera. I utredningen fanns det förslag på att 65 decibel skulle vara gränsen vid bostadens fasad. Det gäller alltså inte inne i bostaden – där har vi andra regler, och det är ingenting som Alliansen har föreslagit att man ska förändra – utan vid fasaden. Med nuvarande teknik och byggmöjligheter kan man faktiskt isolera och på andra sätt få till en tyst ljudmiljö inne i en bostad.

När det här förslaget kom till regeringen valde den att frånga de 65 decibelen och i stället sätta riktvärdet på 60 decibel, vilket skulle gälla alla mindre bostäder. Grundförslaget var 65 decibel på utsidan av byggnaden och speciella regler för just studentbostäder. Många remissinstanser, tunga remissinstanser, lyfte fram detta som en stor möjlighet för att få till studentbostäder i nya attraktiva lägen i närheten av infrastruktur eller lärosäten. Det hade skapat helt andra möjligheter att bygga bostäder. Men det här valde regeringen att frånga.

Alliansen har också presenterat tillkännagivanden om bullerreglerna under våren.

Jag skulle gärna höra Kaplan presentera lite mer om varför regeringen valde att frånga det förslag som var ute på remiss, som initierades av Alliansen och som hade kunnat skapa möjligheter till fler studentbostäder.

Jag skulle också ännu en gång vilja ta upp detta med investeringsstödet, som ofta lyfts fram som något positivt. Byggbolagen, de som faktiskt ska bygga studentbostäderna som vi står här och debatterar, var även de kritiska till ett investeringsstöd. De ville ha förenklade regler.

Förenkling av bullerreglerna och tillgänglighetsreglerna och andra sätt att snabba på planprocessen och möjliggöra tillgång till mark att bygga på är de frågor som är avgörande för att vi ska få till fler studentbostäder så att fler elever på våra lärosäten ska få tillgång till en bostad under studenttiden.

Anf. 42 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag vill tacka Fredrik Christensson för diskussionen om detta mycket angelägna ämne.

För att börja från slutet handlar det om regelförenklingar som ställs mot investeringsstöd och en aktiv bostadspolitik.

Fredrik Christenssons parti satt i regeringen förra och förrförra mandatperioden. Jag tycker att det var ett vällovt arbete som gjordes med regelförenklingsbiten, men all annan bostadspolitik lyste med sin frånvaro. Man hade ett passivt bostadspolitiskt anslag, och man litade helt och hållet på att marknaden själv skulle lösa den bostadsbrist som faktiskt fanns även då.

Jag kan inte beskylla Fredrik Christensson för det arbete som de gamla regeringarna gjorde, men det är viktigt att veta vad som har hänt i närtid för att kunna ta till sig den information som Fredrik Christensson tar upp och som bygger på en interpellation som Ola Johansson har skrivit.

När det gäller bullerregler är det viktigt att veta att vi har en ny förordning på plats. Den nya förordningen kom på plats efter ett mycket stort och viktigt grundarbete som gjordes av den förra regeringen. Sedan skickades den ut på remiss. Det är så det brukar gå till innan lagar men också förordningar sätts på plats. Då får experterna – både myndigheter och de övriga aktörerna som är verksamma på den öppna marknaden – tycka till. Det här gör man för att det ska finnas en balans mellan olika intressen, och här finns det uppenbara och tydliga intressen.

Det ena intresset är att det ska byggas så mycket som möjligt – med bibehållen kvalitet, naturligtvis; det är jag säker på att Fredrik Christensson och jag är överens om.

Det andra intresset handlar om skyddet av människa och miljö, och det skyddet har vi ett antal myndigheter som riksdag och regering har satt att följa upp men också ange riktlinjer för. Det är lätt att ändra en bullerförordning – i alla fall relativt lätt. Men det är svårt att se de långsiktiga effekterna och olika typer av för människor och miljö skadliga verkningar.

Om vi då tittar på buller ser vi att det var flera tunga remissinstanser som lyfte fram att buller är en väldigt farlig källa till olika typer av folksjukdomar. Hjärt- och kärlsjukdomar togs upp liksom stressrelaterade sjukdomar och barnens arbetsmiljö och levnadsmiljö. Alla dessa ingångar hade ett antal remissinstanser lyft upp på ett föredömligt enkelt och lättfattligt sätt. De stod mot de andra intressena, som handlar om att man vill kunna bygga på fler ställen.

Regeringen gjorde en väl avvägd bedömning. Det tog tid att göra detta, för de här remissinstanserna kan man inte bara avfärda. När en

remissinstans inkommer med en tung inlägga som säger att här kan finnas en fara för människa och miljö, då har vi som regering och jag som statsråd en skyldighet.

Jag kan inte om tio år blicka tillbaka och tänka: Vi gjorde nästan rätt när vi tog den högre decibelnivån när det gäller bullerregler i stället för att ha en balans mellan behovet av att bygga och behovet av skydd för människa och miljö.

Nu finns det en bullerförordning som har trätt i kraft. Jag har fått många signaler om att den fungerar. Det byggs fler små lägenheter, vilket faktiskt var målet med arbetet.

Anf. 43 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Jag tror att både statsrådet och jag är ivriga om målet, att det ska byggas, men våra vägar dit skiljer sig åt. Jag vill peka på några skillnader. Nu är det ju framför allt buller vi talar om. Det var också tunga remissinstanser som pekade på fördelarna med förändring enligt det förslag som hade remitterats. I debatten ska man ha med sig – jag vänder mig till er som följer detta eller lyssnar – att förslaget inte gällde bullerreglerna i inomhusmiljön utan byggnadernas fasad, det vill säga utomhusmiljön. Då gör man det möjligt att bygga närmare vägar och järnvägar, som ofta ligger centralt och dessutom kanske nära lärosätena. Detta blir möjligt genom dagens och morgondagens teknik och genom att man förändrar bullerreglerna. Då kan man bygga närmare lärosätena och därmed få fram fler bostäder.

När det gäller bostadsbyggande i allmänhet genomförde Alliansen ett antal steg i rätt riktning för att minska regelkrånglet. Man fick också marknaden att själv börja bygga. De mål som regeringen sedan satte upp för bostadsbyggandet hade i stort sett klarats av utan någon politik. Det visar bland annat Boverkets statistik. Alliansen satte dock själv upp ett högre mål för bostadsbyggandet i Sverige, av den enkla anledningen att vi behöver fler bostäder, och vi kan klara det på marknadens premisser.

Bostadsbolagen säger att det som behövs är regelförenklingar. Det behövs ökad tillgång till mark. Man behöver förändra och förenkla planprocessen. Vi behöver fortsätta se över bullerregler och tillgänglighetskrav. Till detta kommer vi att återkomma i höstens arbete och i fortsatta debatter. Men det hjälper tyvärr inte de studenter som i dag står utan bostad när terminen snart börjar.

Anf. 44 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag vill tacka Fredrik Christensson för möjligheten att dryfta denna oerhört viktiga fråga. Den är viktig inte bara för mig och Fredrik Christensson utan framför allt för de tiotusentals studenter som påbörjar en ny termin och måste kunna räkna med att både kommunerna och staten tar ett större ansvar.

Vi vet att bostadsförsörjningen, lagstiftningsmässigt sett, är kommunernas ansvar. Det är något som varken mitt parti, Fredrik Christenssons parti eller regeringen vill ändra på. Däremot har vi olika vägar till målet. Den väg till målet som Fredrik Christenssons parti, Centerpartiet, tillsammans med de övriga tre borgerliga partierna prövade under föregående åtta år, visade sig funka relativt väl, till en viss grad. Men man nådde bara till just den graden.

Som statsråd med ansvar för bostads- och stadsutvecklingspolitiken menar jag att vi nu måste ta nästa steg. Vi ska fortsätta att jobba med regelförenklingar. Jag bereder för närvarande ett lagförslag på departementet som handlar om att se över instansordningen för att skynda på överklagandeprocessen. Där skulle vi kunna kapa många dagar. Och varje dag är viktig, för varje dag som ett ärende förlängs är en dag extra då en student får sova över hos en kompis, kanske tälta eller, vilket är ännu värre, tacka nej till en utbildningsplats. Detta skapar hinder och bromsar utvecklingen, eftersom människor som vill studera inte kan göra det, åtminstone inte med den inriktning de vill. Det är ett hinder för utvecklingen både för individen och för vårt land.

Dessutom hindras arbetsmarknaden när företagen inte hittar bostäder åt sina nyanställda, som då tvingas tacka nej till att bli anställda i just det företaget.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 22 Svar på interpellationerna 2014/15:725 och 727 om infrastrukturministerns hantering av frågan om Bromma flygplats

Anf. 45 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Edward Riedl har frågat infrastrukturministern om hon tänker ta några initiativ i linje med riksdagens beslut gällande utredningen om en avveckling av citynära flygplatser och om hon delar utredaren Anders Sundströms analys, där han konstaterar att det är osannolikt att Bromma flygplats skulle kunna stängas före 2038 utan att försämra tillgängligheten i vårt land.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationerna. Eftersom interpellationerna delvis behandlar samma fråga besvarar jag dem i ett sammanhang.

Regeringen har tillsatt en samordnare med uppgift att pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapacitet och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen. Uppdraget ska redovisas senast den 20 oktober 2016.

Samordnaren ska med bistånd av och i nära dialog med Regeringskansliet, Försvarmakten, Luftfartsverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Naturvårdsverket, Swedavia, Stockholms kommun och andra berörda kommuner samt näringslivet och andra berörda parter bland annat pröva förutsättningarna att utveckla flygkapaciteten i Stockholmsregionen samt därtill säkra både den flygkapacitet som Bromma flygplats i dag står för och förväntas stå för under tiden fram till 2038 genom främst en utbyggnad av Arlanda flygplats och i andra hand en utvidgning av flyget från och till andra Stockholm näraliggande flygplatser. Effekterna för tillgängligheten i hela landet ska särskilt beaktas.

I uppdraget ingår också att tillsammans med Stockholms kommun möjliggöra förutsättningarna för en aktiv stadsutveckling med ett stort antal nya bostäder. Det kan exempelvis handla om planering för kollektivtrafik, skolor, arbetsplatser och grönområden. Effekterna av ett

ökat bostadsbyggande på tillväxt och näringslivsutveckling ska särskilt belysas.

Något ställningstagande till möjligheterna att stänga Bromma flygplats har varken samordnaren eller regeringen gjort, eftersom ett underlag för ett sådant ställningstagande i dag inte finns tillgängligt. Samordnarens uppdrag är avsett att ge regeringen ett sådant underlag.

Regeringen kommer i annat sammanhang att redovisa vilka åtgärder riksdagens tillkännagivanden föranleder.

Anf. 46 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Tack, bostadsministern, för svaren! Socialdemokraterna och Miljöpartiet har bildat en historiskt svag regering. Den har väldigt liten förankring i den här kammaren. Det gör att man också måste vara lyhörd för vad en majoritet av riksdagen beslutar. En majoritet av den här riksdagen har fattat flera beslut om just Bromma flygplats som inte överensstämmer med den syn regeringen har. Då finns det alltså skäl att samtala om just dessa frågor.

Jag vill samtala med infrastrukturministern om infrastrukturfrågor. Min uppfattning är och förblir att flyg är en infrastrukturfråga. Jag tycker att bostadsministern är exceptionellt trevlig att samtala med, men han är fortfarande bostadsminister och inte infrastrukturminister. Det beklagar jag, men vi får väl föra ett samtal ändå.

Herr talman! Bostadsministern ville i den föregående debatten – detta är ju inte den första debatt som infrastrukturministern har låtit bostadsministern föra i infrastrukturfrågor – inte ta diskussionen om Bromma flygplats förrän den KU-anmälan som jag hade lämnat in var färdighanterad. Nu är KU-anmälningen färdighanterad. Regeringen har fått skarp kritik. Man har också blivit prickad i den här frågan. Därför är det rimligt, tycker jag, att man för den här typen av samtal.

Sedan vill bostadsministern återkomma i annat sammanhang när det gäller vilka åtgärder regeringen avser att vidta med anledning av de tillkännagivanden som riksdagen har riktat till regeringen.

Mina frågor är i grunden väldigt enkla, och jag tycker att de är högst rimliga utifrån den situation vi befinner oss i. Jag har frågat infrastrukturministern om hon avser att ta några initiativ i linje med riksdagens beslut när det gäller utredningen om en avveckling av citynära flygplatser.

Jag har också frågat infrastrukturministern om hon delar utredaren Anders Sundströms analys där han konstaterar att det vore väldigt osannolikt att man skulle kunna stänga Bromma före år 2038 utan att försämra tillgängligheten i vårt land.

Tyvärr får jag inga svar på frågorna. Jag får inte ens en diskussion med infrastrukturministern kring detta.

Jag ställer då frågan till bostadsministern i stället: När och i vilket sammanhang avser regeringen att återkomma när det gäller just de tillkännagivanden som Sveriges riksdag har riktat till den sittande regeringen?

Anf. 47 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag vill tacka Edward Riedl för möjligheten att än en gång förtydliga att riksdagens arbetsformer ska respekteras. Det finns en

sedvanlig ordning som varken vi eller Moderaterna, Edward Riedls parti, vill ändra. Enligt den ordningen kommer regeringen att återkomma. Det kommer inte att vara något nytt påfund eller någon ny förändring eller ens något förslag om förändring. Vi kommer att göra precis som andra regeringar gör i en liknande situation.

Frågan har varit uppe i KU. Som regering och som statsråd har vi helt och hållet en skyldighet att hantera ärendet på det sätt som är praxis i riksdagen.

Anf. 48 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Bara för att förtydliga det statsrådet sa ska jag säga: Det är på det sättet att bostadsministern i tidigare debatter har hänvisat till att inga svar kommer förrän KU har hanterat frågan. Nu har ett enigt konstitutionsutskott riktat skarp kritik mot regeringen. Man har också prickat regeringen i den frågan.

Då tycker jag att en rimlig fråga i kammaren till bostadsministern, som nu är regeringens representant, är: När avser man att återkomma? Jag fick inget svar mer än att man någon gång avser att återkomma, om jag förstod det hela rätt.

Jag tycker att det kan vara rimligt att få ett svar. När återkommer ni med svar i den frågan?

Sedan blir det lite märkligt. Jag hade ställt frågorna specifikt till infrastrukturministern om hur hon såg på det. Jag tänkte att vi skulle diskutera transportsystemet i dess helhet och Brommas vikt i detta.

Men låt mig då få ställa en annan fråga. I det svar som bostadsministern har tagit fram säger han att man eller, rättare sagt, samordnaren ska föra en dialog med Stockholms stad och berörda kommuner. Då är min fundering: Vad menar man med berörda kommuner? Är det kommuner runt omkring Stockholm, eller avses de kommuner som faktiskt berörs, det vill säga alla kommuner ute i landet som på ett eller annat sätt påverkas av en eventuell nedläggning av Bromma flygplats?

Anf. 49 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag vill förtydliga för Edward Riedl att det finns en ordning i riksdagen som Edward Riedl naturligtvis känner till. Det är det som också kallas för skrivelse 75. Regeringen återkommer i alla de ärenden som har varit uppe i KU och berättar på vilket sätt hanteringen kommer att ske. Det är inte i dag. Det är inte i morgon. Den kommer i helt sedvanlig ordning på det sätt som gällde för Edward Riedls eget parti, Moderaterna. Under de åtta år som man satt vid regeringsmakten var det exakt på det sättet. Vi kommer inte att föreslå någon ändring i det. Om Edward Riedl vill föreslå någon sådan ändring är det möjligt eftersom han är lagstiftare och kan motionera i ärendet.

Jag tycker att Anders Sundström är en särdeles lämplig person för det här samordnaruppdraget, eftersom han har en stor bas när det gäller kunskap men också när det gäller nätverk. Han har i samband med att han utsågs fått en tydlig beskrivning av vilka dialogen ska ske med.

Jag tänker inte räkna upp alla de instanser och myndigheter som jag faktiskt läste upp i mitt första anförande. Som jag också sa var det väldigt tydligt att det är Stockholms kommun av förklarliga skäl. Det är inte konstigt, Edward Riedl, att det är Stockholms kommun som är

huvudkommunen i detta ärende eftersom flygplatsen faktiskt ligger i Stockholms kommun. Men det står också väldigt tydligt, utan att definiera andra kommuner, att det finns andra berörda kommuner. Det finns ingen begränsning i vilka andra kommuner det skulle vara.

Anders Sundström är en särdeles klok man. Han har varit statsråd men också haft uppdrag i olika delar av vårt samhälle. Övertydligheten i att det här inte bara är en Stockholmsfråga tyckte jag var väldigt tydlig sedan tidigare. Men det skadar inte att vi förtydligar det ytterligare.

Anf. 50 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Nu är det på det sättet att konstitutionsutskottet har riktat skarp kritik. Man har också prickat regeringen. I min fråga som jag också ställer till infrastrukturministern undrar jag hur man avser att gå vidare med de tillkännagivanden som Sveriges riksdag har beslutat om. Återigen får jag inget svar.

Jag ifrågasätter inte regelverket – det kan nästan låta så om man precis har kommit in i debatten. Jag ifrågasätter inte regelverket på något sätt, utan min fråga är helt enkelt: När avser regeringen att återkomma med svar på detta? Det är inte någon kritik av regelverket på något sätt, utan det handlar bara om en tidsplan för hur regeringen tänker återkomma i frågeställningen.

Jag ifrågasätter inte heller Anders Sundströms lämplighet eller om han är en bra person eller inte. Han är en bra person som på flera olika sätt har tjänat vårt samhälle. Det är inte heller det som min fråga handlade om, utan jag frågade statsrådet om berörda kommuner. Man räknar nämligen upp en väldig massa statliga myndigheter. Sedan säger man Stockholm, men man säger ingenting om kommuner i övriga landet. Majoriteten i riksdagen tycker att Brommafrågan inte är en Stockholmsfråga. Vi tycker att Bromma flygplats faktiskt är en flygplats som serverar en stor del av övriga Sverige. Då är det också rimligt att övriga Sverige i en remissrunda borde ha ingått i detta, men det har regeringen inte för avsikt att förtydliga, om jag förstår statsrådet rätt.

Anf. 51 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Edward Riedl verkar fortsätta med att antingen missförstå mig medvetet eller att retoriskt försöka nagla fast någonting som jag har sagt på ett sätt som jag faktiskt inte på något sätt försöker säga. Jag säger det som Edward Riedl uppfattade redan i mitt första anförande: I sedvanlig ordning återkommer regeringen varje år i skrivelse 75.

Exakt datum för det kan man ta reda på genom att ringa riksdagskansliet och se till att det exakta datumet tas fram. Förra gången det här skedde var datumet den 19 mars i våras. Det är skrivelse 75. Jag läser innantill: I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av de beslut regeringen fattat med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagens skrivelser till regeringen.

Det här är praxis. Om Edward Riedl vill runda denna praxis eller om han vill ändra praxisen står det honom fritt att göra detta. Jag kan varken rekommendera eller avrekommendera det, för jag är inte riksdagsledamot. Däremot har jag varit riksdagsledamot i denna kammare. Som gruppledare skulle jag ha rekommenderat mina riksdagsledamöter att låta bli att ändra på den här praxisen, för den har tjänat Sveriges riksdag väl, och den

fungerar på ett sådant sätt att det faktiskt skapar utrymme för riksdagen att vara riksdag och för regeringen att vara regering.

På det här sättet hoppas jag att det blir tydligare och att Edward Riedls syfte med interpellationsdebatten har uppnåtts.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 23 Svar på interpellation 2014/15:672 om statliga bolag

Anf. 52 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Herr talman! Ann-Charlotte Hammar Johnsson har mot bakgrund av Telia Soneras verksamhet i Eurasien frågat mig om det går att vara ett bolag i statlig ägo och samtidigt verka på den marknad som man nu gör och vilka åtgärder jag avser att vidta för att förhindra korruption i de svenska statliga bolagen framöver.

Regeringen har höga förväntningar på alla statligt ägda bolag och vill att de ska agera föredömligt inom området hållbart företagande. Vi förväntar oss att bolagen följer internationella riktlinjer såsom FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag och principerna i FN:s Global Compact.

Telia Sonera verkar på marknader med höga risker. Bolagets nuvarande ledning och styrelse har ärvt denna verksamhet. Vi uppmuntrar Telia Soneras arbete med att hantera de utmaningar som finns, och vi börjar också se effekterna av det arbetet. Bolaget har ökat transparensen och har gjort genomgripande förändringar, inte bara på ledningsnivå utan även i andra delar av bolaget.

Men att vi börjar se effekt är inte samma sak som att alla risker hanterats. Det här är ett arbete som tar tid, och bolaget kommer att fortsätta att möta utmaningar på dessa marknader. Vi följer bolagets arbete noga.

Som ansvarig för ägarfrågorna ser jag som en av mina viktigaste uppgifter att upprätthålla allmänhetens förtroende för de statligt ägda bolagen. Som näringsminister är jag dessutom mån om att även det övriga näringslivet fortsätter på den inslagna vägen.

Flera av de svenska bolagen är duktiga på att hantera hållbarhetsrelaterade risker och även på att identifiera och arbeta med möjligheterna. Affärsetik och antikorruption står högt på agendorna och fortsätter att vara utmanande frågor såväl utomlands som i Sverige.

För de statligt ägda bolagen har vi bland annat förtydligat vad det kan innebära att agera föredömligt inom områdena antikorruption och affärsetik genom att i statens ägarpolicy hänvisa till Institutet mot mutors fastställda kod om gåvor, belöningar och andra former av förmåner i näringslivet.

Regeringen har höga ambitioner när det gäller hållbart företagande och vill spela en tydlig roll för att driva på och skapa förutsättningar för att hela näringslivet ska gå i rätt riktning, både på hemmaplan och ute i världen.

Hållbart företagande är ett område där vi avser att tydligt höja ambitionen. Den 24 augusti lanserade regeringen en nationell handlingsplan för

att genomföra FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Vi kommer också att överlämna en skrivelse till riksdagen om hållbart företagande inklusive antikorrupktion – den första någonsin på detta tema.

Anf. 53 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Herr talman! Jag tackar näringsministern för svaret. Det är bra att näringsministern uttrycker regeringens höga ambitioner inom området hållbart företagande och att man förväntar sig att bolagen följer de internationella spelreglerna.

Jag ser det som en fortsättning på det arbete som är gjort. År 2007 var Sverige under alliansregeringen första land i världen att införa GRI-rapporteringen, den internationella standarden för hållbarhetsrapportering utifrån utmaningar och hur man agerar för att leva upp till riktlinjer och ägarpolicy.

Det följdes 2012 av att det togs nya steg för att stärka hållbarhet som en viktig angelägenhet. Regeringen lyfte då in frågan om bolagsstyrningen genom att ge styrelsen i uppdrag att utarbeta strategiska hållbarhetsmål. Redovisningen från bolaget innehöll mycket, bland annat policyer för etik, jämställdhet och miljö samt miljöledningssystem enligt IFRS, International Financial Reporting Standards. Man lämnade också en hållbarhetsredovisning enligt GRI.

Som näringsministern var inne på i sitt svar finns också en handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter.

Tar vi in Telia Sonera i detta verkar bolaget, precis som näringsministern säger, på marknader med hög risk. Det är bekymmersamt. Även om näringsministern tar upp att man ser effekter säger han också att man kommer att fortsätta att möta utmaningar på dessa marknader.

I och med det fortsatta arbetet med hållbarhetskriterierna är det tufft att som statligt bolag befinna sig på en högriskmarknad. Det är tufft för alla bolag och företag, men det ställer extra höga krav på de statliga bolagen.

Telia har tidigare väckt reaktioner i vårt land, bland annat i Stockholm när det gäller muthärvor. Det kommer att vara stort tryck från opinionen, och världen blir bara mer och mer komplex för varje dag som går.

Frågan om åtgärder för att förhindra korrupktion inom svenska statliga bolag framöver besvaras med att bolagen kommer att fortsätta möta utmaningar. Men eftersom marknaderna i Asien är vanskliga skulle jag vilja ha lite fler tankar om hur det ser ut och om möjligheterna att verka där.

Anf. 54 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Som huvudägare har regeringen ett tydligt ansvar för att bolaget styrs på ett långsiktigt och ansvarsfullt sätt. Vi ska vara en kunnig och engagerad ägare som samarbetar med andra ägare och för en dialog med framför allt styrelsens ordförande.

Ägarens viktigaste uppgift är att tillsätta en bra styrelse. Vi känner stort förtroende för den nuvarande styrelsen och ledningen. De tar ett stort ansvar för just hållbarhetsfrågor och har förändrat bolaget i en riktning som vi anser vara positiv. Man har också fått beröm, inte minst från de

delar av civilsamhället som har granskat Telia. De ser att det har tagits initiativ. De förväntar sig säkert mer, men Telia Soneras nuvarande ledning har ändå bedrivit ett mycket målmedvetet arbete för att hantera detta.

Jag garanterar interpellanten att vi för en kontinuerlig dialog med bolaget om hållbarhetsfrågor. Det står överst på agendan i varje ägardialog vi har med Telia Sonera när vi träffar bolaget på olika sätt.

Låt oss dock komma ihåg att det är svårare när man har ärvt en verksamhet. Det är svårare att agera i ett läge där man som bolagsledning och styrelse har en verksamhet på plats som man måste hantera. Att pröva ett nytt avtal eller en ny marknad och kunna göra egna investeringar eller ta egna beslut framåt är lättare än att hantera en verksamhet som de facto redan finns och där avtal är reglerade och man är inne i affärsrelationer som man inte har styrt över själv.

Det är en relevant fråga som ställs, och den ställs gång efter annan: Bör bolaget över huvud taget vara kvar på svåra marknader? Det innebär ju stora risker för korruption i ett antal av dessa länder. Men på vilka marknader företaget ska vara aktivt är en kurspåverkande fråga och inte något som jag som ägarrepresentant bör resonera om, för då kan jag påverka kursutfallet för bolaget.

I första hand är det en fråga för styrelsen. Om det är styrelsens ansvar att fatta kloka beslut och styra bolaget i rätt riktning bör styrelsen fatta dessa beslut.

Den nuvarande ordföranden har inte varit med och fattat de beslut som ledde till dessa marknader. Låt mig citera vad Marie Ehrling har sagt i denna fråga tidigare: ”Vår slutsats ... att det skett en del saker och transaktioner som inte var etiska och som inte nuvarande ledning och styrelse kunde ställa sig bakom.”

Det säger något om att den nuvarande styrelsen har en annan inriktning på verksamheten än den tidigare styrelsen hade. I det arbete styrelsen gör är man besjälad av att försöka visa transparens och öppenhet.

Som jag sagt till kammaren tidigare tror jag inte att vi har sett den sista skandalen kopplad till dessa marknader. Förhoppningsvis gäller det inte nya affärstransaktioner utan gamla. Då förväntar jag mig att man på bolaget är så transparent och öppen man bara kan vara för att redovisa vad som har hänt, hur det har gått till och vad man avser att göra för att hantera situationen så ansvarsfullt som möjligt.

Anf. 55 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Låt mig börja med styrelsen. Jag upplever också att vi har gjort en resa från det läge där vi befann oss för något år sedan. Man har bytt ut personer, och det har hänt saker och ting. Men de har fått ärva det de har, och de sitter med den ram de har. Det är i den kontexten jag tänker. Kan ett statligt bolag i framtidens Sverige verka med de ramar de har som inte andra bolag har? Det är frågan.

Jag förstår näringsministerns svar att han inte ska spekulera så att han stör marknaden. Det ska han absolut inte. Men det är viktigt att hålla frågan levande och hela tiden fråga om vi är på rätt kurs eller om vi ska göra något annat i stället.

Vi ska absolut ha transparens och öppenhet. Det skrev jag också i min fråga, och jag förväntar mig att det är transparent och öppet. Det känner

jag att det är i och med att utskottet har besökt Telia och ska dit igen. Vi kommer alltså att hålla frågan öppen.

I sitt svar hänvisar näringsministern till handlingsplanen för mänskliga rättigheter som kom i måndags. Jag har läst den, och jag ska läsa den igen. Den är bra, men den är inte juridiskt bindande. Det mesta rör företag och kommuner, men det står också lite om de statliga bolagen.

Med tanke på detta undrar jag: Hur kommer man att följa detta i FN? Det är ju bara fem stater plus Sverige som har gjort detta eller är på gång. Har regeringen för avsikt att sätta in detta i ägardirektiven?

Anf. 56 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Jag är tacksam över att vi har en interpellationsdebatt om detta. Telia Sonera är ett viktigt bolag för Sverige på flera olika sätt. Det har bidragit till och investerar fortfarande kraftigt i utbyggnaden av kommunikationer i Sverige. Det är ett otroligt viktigt bolag för Sverige, men det har också stor påverkan utanför vårt lands gränser.

Vi är en av ägarna i bolaget, men vi är inte ensam ägare. Det är därför viktigt att vi följer vad det gör. Jag tycker att det är kul att vi ändå verkar ha en positiv analys av vad den nuvarande ledningen har gjort och vilken väg de har valt.

Det är viktigt för dem att känna vårt stöd men också de starka förväntningar som den svenska staten har som ägare på att detta inte är frågor som vi hanterar lättvindigt. Vi tycker att de är en central del av verksamheten och att det krävs att man fortsätter att jobba på den inslagna väg man har valt.

Det är också viktigt att konstatera att Telia Sonera i dag har som policy att löpande kommunicera oegentligheter som identifieras i leverantörskedjor. De är även initiativtagare till viktiga branschdialoger. De försöker alltså inte bara hantera sitt eget bolag utan också andra telekombolags verksamhet på sådana marknader.

Man försöker att jobba ihop om code of conduct och hur sådana frågor ska hanteras. Det är viktigt att inte bara titta isolerat på ett bolag. På dessa marknader kommer det att krävas förändringar också av andra bolag.

I våras bjöd Näringsdepartementet in ordförandena i de stora institutionella ägarnas bolag på börsen för att diskutera affärsetik. Det var alltså ordförandena i de statliga bolagen. Utgångspunkten var lärdomarna från Systembolaget, Skanska och Telia Sonera och att sprida kunskaperna från Telia Sonera – vilka nitar man har gått på och vilka misstag man har gjort – till andra statliga bolag så att de förstår vad man bör tänka på, hur man bör navigera och vad man inte får ta för givet när man befinner sig på marknader eller har problem med risker av den här typen. Vi försöker alltså att agera proaktivt kring detta.

När det gäller handlingsplanen för mänskliga rättigheter förväntar vi oss redan att de statliga bolagen följer den, så det är ingen ny fråga för dem. Det som är nytt är att vi säger att vi också har förväntningar på att privata företag respekterar mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

Vi är det sjätte landet i världen som har antagit en sådan nationell handlingsplan, och fler länder driver nu på för en ratificering. Det är en positiv väg för Sverige, men det är också positivt för svenska företag.

När jag talar om exportstrategi och när svenska företag beskriver sin relation på andra marknader säger vi ofta att de inte bara säljer sina varor och tjänster utan också sin trovärdighet i form av ett svenskt bolag. Vi har en låg acceptans för korrupcion, vi uppfattas som öppna och transparenta och vi har stort fokus på hållbarhet i svenska bolag, generellt sett. Jag tror att det kan gynna svenska företag långsiktigt att tänka igenom riskerna innan man ger sig in på marknader med stora utmaningar.

Det var förväntningarna på företagen. Den andra delen av den nationella handlingsplanen är att vi som stat tar ett större ansvar, både när det gäller att respektera mänskliga rättigheter i Sverige och att, exempelvis via ambassader, ge stöd och hjälp till företag som funderar på att ge sig in på vissa marknader.

Anf. 57 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Herr talman! Näringsministern var först inne på Telia Soneras del i det svenska samhället. Visst finns där en samhällsfunktion som är viktig. Det får hanteras på ett annat sätt, om man nu gör något val.

Jag tänker på AP-fonderna. Ministern var inne på att man jobbar i en kontext i andra länder. Då har man sagt: När är det dags för exit? Vad är det som gör att ett bolag är där? Påverkar det de gör där en hel nation på ett annat sätt?

Jag tycker att det är bra att svenska företag är med. Det har funnits kritik mot att de är det till stor del, men det är också en väg framåt då de faktiskt påverkar andra att göra något annat. Man får se om och när en sådan exit blir aktuell.

Om vi backar bandet lite är denna debatt inte ny, utan vi hade den också under den förra perioden. Sådana frågor kommer alltid upp, och de ska hanteras. Under finansmarknadsminister Peter Norman diskuterades Telia Sonera fram och tillbaka. Frågan behöver hållas levande. Då tänkte regeringen, i alla fall enligt Peter Normans utsaga: Är det möjligt att med dessa ramar göra det man gör i den kontext man lever i? Det var väl bara en tanke ut för att tänka vidare.

Nu byter vi lite fokus och går in på handlingsplanen för mänskliga rättigheter, men det gäller ju näringslivet. Visst finns det företag i Sverige. Jag tror också att hållbarhet är något som människor kommer att köpa. Ibland når politiken inte fram medan företagen gör det, såsom Puma. Vi har företrädare på idrottssidan som kan sprida saker och ting så att folk använder skor som är hållbara och så vidare.

Ett exempel i Sverige är Tailor Store, som planterar skog och bygger byar. De säljer skjortor, och de har hela kedjan med anställning och ansvar. Jag ser positivt på den utvecklingen för företagande.

Jag hoppas att det håller sig nu med bolagen, och jag kommer att följa frågan noga.

Anf. 58 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Frågan kommer att och måste fortsätta att diskuteras. De statliga bolagen ska agera föredömligt, och det ställer ökade krav på statliga bolag jämfört med privata företag. Svenska folket förväntar sig att statliga bolag sköter sig och på ett ansvarsfullt sätt hanterar de risker de kan stöta på.

Jag kan garantera att vi kommer att behålla hållbarhetsfrågorna högt på agendan och ha dem i vår dialog, inte bara med Telia Sonera utan även med de andra statliga bolagen.

Det kommer säkert att inträffa problem i något statligt bolag. Någon kommer att göra fel. Det kommer säkert att inträffa även under den här mandatperioden, men då är det viktigt att man är transparent och öppen och agerar på ett sätt som gör att man skyddar bolagen.

Ytterst hanterar man svenska folkets tillgångar. Det är den andra delen av ekvationen. Man kan verkligen ifrågasätta om det var klokt att ge sig in på alla dessa marknader med de risker det innebär. Nu gjorde man det, och man har hanterat situationen.

Nu jobbar vi så pass nära bolaget att jag skulle bli väldigt förvånad om Telia Sonera eller något annat statligt bolag skulle ge sig in på en väldigt märklig marknad utan att tala med oss som ägare först och ha en dialog om det. Vi försöker jobba så nära bolagen att vi är informerade om vad som händer. Man kan fundera på varför man hamnade i den situationen.

Frågan om man ska vara kvar på eller lämna en marknad handlar ytterst om att hantera tillgångarna ansvarsfullt så att svenska folkets tillgångar sköts på ett bra sätt. Det är flera saker man måste tänka på i denna fråga.

Jag välkomnar verkligen interpellationen och tackar för den.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 24 Svar på interpellation 2014/15:720 om översyn av konkurrenslagen

Anf. 59 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Boriana Åberg har frågat mig om jag kommer att verka för att det genomförs en översyn av konkurrenslagen.

Bakgrunden till Borianas Åbergs fråga är att hon anser att Kriminalvården inte omfattas av dagens lagstiftning. Boriana Åberg har hänvisat till att Kriminalvården säljer tvätteritjänster i konkurrens med privata leverantörer och att Sveriges Tvätteriförbund och Svenskt Näringsliv nyligen har tagit fram en rapport där man har granskat åtta upphandlingar och kommit fram till att i dessa upphandlingar var Kriminalvårdens pris 16 procent billigare än de privata företagens snittpris.

År 2010 trädde nya bestämmelser i konkurrenslagen i kraft som innebär att domstol kan förbjuda offentliga aktörer att tillämpa konkurrensbegränsande beteenden när de säljer varor eller tjänster på marknaden.

Tillsyn enligt konkurrenslagen utövas av Konkurrensverket, och företag som anser sig utsatta för ett konkurrensbegränsande beteende kan alltså anmäla det till Konkurrensverket, som har möjlighet att väcka talan i domstol om förbud enligt bestämmelserna. Om Konkurrensverket beslutar att inte ingripa har berörda företag möjlighet att själva gå till domstol för att få ett förbud mot beteendet.

Vad gäller Borianas Åbergs påstående att Kriminalvården inte skulle omfattas av nuvarande konkurrenslagstiftning kan det konstateras att

Kriminalvårdens säljverksamhet omfattas av konkurrenslagstiftningen, men det skulle vara fel av mig att föregripa en eventuell rättslig prövning av verksamheten.

Även om Kriminalvårdens försäljning av tvättertjänster inte har prövats i domstol kan vi se att det nu har börjat växa fram praxis avseende de nya bestämmelserna i konkurrenslagen. Den senaste domen gällande de nya bestämmelserna kom så sent som den 10 juli i år, och det ligger för närvarande ytterligare två mål för avgörande i Marknadsdomstolen.

Regeringen följer noga utvecklingen av praxis men ser för närvarande inte någon anledning till en ny översyn av konkurrenslagens bestämmelser om offentlig säljverksamhet.

Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag tackar näringsministern för svaret.

Det är fem år sedan konkurrenslagen reviderades för att förhindra att privata företag utsätts för osund konkurrens från myndigheter, landsting och kommuner. Syftet med lagen är det inget fel på; det säger sig självt att offentlighetssfären inte ska använda skattemedel till att erbjuda tjänster till orimliga priser och på det sättet slå undan benen på privata företag. Dessvärre är det skillnad mellan intention och verklighet.

Trots lagändringen fortsätter Kriminalvården med vad man skulle kunna kalla aggressiv marknadsföring. Kunderna uppvaktas med snygga broschyrer och varuprover, och myndigheten har en tjusig hemsida där det bland annat står: ”Behöver du en hjälpande hand eller kanske flera hundra? Med rationella system för tvätthantering antar KrimProd utmaningen att lösa dina bekymmer. Rustade med lång tradition, genuin kunskap, datastyrda sorteringsband och effektiva maskiner kan vi garantera kapaciteten.” Ja, vem kan motstå detta erbjudande – som dessutom följs av betydligt lägre priser?

Herr talman! 80 procent av företagen i tvätteri-branschen är små, med mindre än tio anställda. De kan inte erbjuda flera hundra hjälpande händer eller kosta på sig investeringar i maskiner i miljonklassen. Jag har träffat företagare som har förlorat kunder till Kriminalvården, och jag har träffat företagare inom tvätteri-branschen som drar sig för att delta i upphandlingar där Kriminalvården har lämnat anbud. Det är riktiga företag, med riktiga anställda – anställda som ska ha avtalsenlig lön. Företagarna ska betala arbetsgivaravgifter, till skillnad från Kriminalvården som har personalkostnader på ca 17 kronor i timmen.

Företagen inom tvätteri-branschen, vars kunder aktivt bearbetas av Kriminalvården, kan inte vänta på att praxis utvecklas. De har det kämpigt redan nu. Riktiga företag går i konkurs, och riktiga jobb går förlorade. Därför skulle jag vilja fråga näringsministern vad hans råd är till de företag som drabbas i dag.

Anf. 61 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Först vill jag återigen bara klargöra, vilket jag nämnde i interpellationssvaret, att en utgångspunkt i interpellationen är att Kriminalvården inte skulle omfattas av nuvarande lagstiftning. Det gör den dock. Kriminalvården är nämligen en offentlig aktör, och dess tvätteriverksamhet omfattas därmed av konkurrenslagens bestämmelser om offentlig säljverksamhet. Men det är rätt på det sättet att någon rättslig prövning av Kriminalvårdens tvätteriverksamhet inte har skett. Vi vet alltså inte hur domstolarna skulle döma eller besluta i det här fallet.

I den lagstiftning den förra borgerliga regeringen lade fram var det inte bara fråga om att det fanns möjlighet att förbjuda viss verksamhet om den begränsade konkurrensen. Det fanns också en formulering i propositionen som löd så här: ”En väsentlig utgångspunkt för regeringens förslag är att det vid tillämpning av konfliktlösningsregeln måste vara möjligt att ta hänsyn till andra allmänna intressen än konkurrensintresset som kan uppväga den konkurrensnedvridning beteendet kan ge upphov till.”

Jag uppfattade att Moderaterna var väldigt noga med att man inte skulle göra en lista över vilka verksamheter som skulle kunna vara av allmänintresse. Man ville i stället invänta domstolens praxis innan man gjorde sådana uttalanden. Jag uppfattar nu att Moderaterna kanske inte vill invänta domstolens praxis av den lagstiftning man bara för något år sedan hävdade skulle träda i kraft och där domstolens praxis skulle bli gällande innan man diskuterade hur gränsdragningen såg ut.

Med tanke på att den moderatledda tidigare regeringen ändå skapade en lagstiftning som innebar att det fanns vissa allmänna intressen som skulle kunna ta bort lagstiftningen tror jag alltså att det är viktigt att det också prövas i lagstiftningen. Jag kan inte bedöma om Kriminalvårdens verksamhet är ett sådant, men jag skulle vilja fråga inte minst Moderaterna vilka exempel det finns på detta allmänna intresse som skulle kunna uppväga den konkurrensnedvridning beteendet kan ge upphov till. Det måste väl finnas en anledning till att detta skrevs in i den lagstiftning vi nu har.

Anf. 62 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Det som är obestriddigt är att Kriminalvården agerar på ett sätt som inte är förenligt med god affärssed. Man har lägre kostnader för sin arbetskraft, och i upphandlingar erbjuder man priser som ligger under de normala. Vanliga företagare, som inte har staten som garant bakom sig, kan alltså inte konkurrera utan tvingas slå igen.

Konkurrens från statliga myndigheter, kommuner och landsting är ingen ny företeelse. Det har varit ett stort bekymmer för många branscher länge, och just därför kom ändringarna 2010. Det är alldeles rätt att man ska invänta domstolspraxis, men man kan också se inom andra områden att det ibland blir så att lagar behöver revideras när det i domstol visar sig att de inte är så verkningsfulla som man hade hoppats.

Ett sådant fall är just det näringsministern refererar till. Näringsministern hänvisar till praxis i den senaste domen i Marknadsdomstolen, där Konkurrensverket förlorade mot Strömstads kommun. Strömstads kommun äger och driver en badanläggning med gymverksamhet, träningslokaler och en spaanläggning.

Själv tycker jag att detta beslut skapar en olycklig praxis. Kommuner ska inte ägna sig åt att driva spa- och badanläggningar, utan kommuner ska först och främst satsa på kärnområdena – skola, förskola, handikapp- och äldreomsorg. Skattepengarna ska inte gå till att kväva näringslivet. Jag förstår att näringsministern inte kan kommentera det enskilda fallet, men eftersom Konkurrensverket förlorade målet är det för mig uppenbart att konkurrenslagen behöver förtydligas.

Om vi ska återgå till tvätteribranschen kan jag säga att tvätterinäringen är en instegsbransch där unga, nyanlända och lågutbildade får sina första jobb. Sverige behöver massor av instegsjobb. Jag undrar vad ministern tror att Kriminalvårdens konkurrens har för inverkan på dessa jobb.

Anf. 63 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Vi har en ny lagstiftning sedan 2010, och den har bevisligen resulterat i ett antal domstolsprocesser. Den nya lagstiftningen har alltså uppenbarligen viss effekt – man prövar om det är rätt eller inte rätt och om det är konkurrenshämmande eller inte.

Konkurrensverket har än så länge väckt talan i sex fall av misstänkt konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Ibland har de fått rätt, och ibland har de inte fått rätt. Det är väl så det brukar gå till i en lagstiftningsprocess där domstolarna utvecklar en praxis och bedömer från fall till fall hur verksamheterna och förutsättningarna har sett ut.

Det jag har lite problem med är att Moderaterna, när de skrev propositionen, sa att det fanns allmänintressen som kunde göra att konkurrenslagen faktiskt skulle kunna åsidosättas. Jag har fortfarande inte hört några exempel på dessa allmänintressen.

Utan att gå in i det här fallet kan man ju tycka att det kan vara ganska bra om personer som avtjänar ett fängelsestraff gör någonting under tiden de sitter i fängelse. Man kanske jobbar eller gör en insats. Är det då helt uteslutet att fångar ska få jobba under sin tid på anstalt? Det är en fråga man måste ställa sig om man ska se på helheten.

Jag tycker att det är bra att domstolarna får pröva var gränserna ska gå. Men i den lagstiftning som prövas ska man också väga in det allmänintresse som kan finnas i en verksamhet. Jag har fortfarande inte hört Moderaterna argumentera för och motivera vad det här allmänintresset är och när det ska tillämpas. När propositionen lades fram ville ni inte lista vilka allmänintressen som skulle förekomma. Ni hänvisade då till domstolspraxis. Nu kommer domstolspraxis, och nu hänvisar ni till att vi ska lista vilka saker som inte ska vara allmänintresse. Jag undrar när allmänintresset kommer att bli tydligt för Moderaterna. Det är ändå en del av lagstiftningen som ska prövas.

Anf. 64 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Det är ingen tvekan om att fångar ska ha en meningsfull sysselsättning medan de avtjänar sitt straff, så att de ska kunna rehabiliteras och återanpassas till ett vanligt liv. Det är ingen i denna kammare som har någon annan åsikt om det.

Däremot leder Kriminalvårdens agerande till att privata företag inom tvätteribranschen riskerar att drabbas av konkurs. Då försvinner arbetstillfällena för människor som redan nu har svårt att hävda sig på arbetsmarknaden på grund av låg utbildning, brist på erfarenhet, språksvårigheter etcetera.

Den rödgröna regeringen säger sig värna om jobben. Man satsar miljarder – som i och för sig finansieras med skatthöjningar vilka i sig riskerar att slå ut tusentals jobb – på mer eller mindre konstlade jobb. Samtidigt slår man på detta vis undan benen på riktiga jobb i riktiga företag som inte har några skattesubventioner. Detta borde man titta på när man har makten. Jag tycker att Kriminalvården måste upphöra med den osjysta konkurrensen.

Anf. 65 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Herr talman! Målet med regeringens arbete på konkurrensområdet är att skapa förutsättningar för effektiv konkurrens. Det är viktigt med effektiv konkurrens, och den ska ske på sjysta villkor och i enlighet med de spelregler som gäller. Jag tror att det är viktigt för ett dynamiskt näringsliv att konkurrenskraftiga och entreprenöriella företag blir vinnare. Jag tror att det är långsiktigt bra.

Det är självklart att hela tiden följa upp och förbättra förutsättningarna för konkurrens. Till exempel tillsatte regeringen den 30 april 2015 en utredning om utökad beslutanderätt för Konkurrensverket när det gäller förbud mot konkurrensskadlig företagskoncentrering. Syftet är att ge Konkurrensverket större möjligheter att bekämpa konkurrensbegränsande samarbeten och missbruk av marknadsdominerande ställning. Frågan om konkurrens måste man följa hela tiden, för det finns risker att vissa aktörer tar sig friheter som begränsar konkurrens på ett sätt som inte är tillbörligt.

Det är också viktigt att upprätthålla sjysta spelregler så att man inte får någon form av lönekonkurrens eller underbudskonkurrens, där vissa företag inte följer de spelregler vi har satt upp i Sverige, för det kan göra att vissa företag som rundar spelreglerna gynnas snarare än de företag som följer spelreglerna.

När det gäller just den här lagstiftningen, som trädde i kraft 2010, sker det nu en process där domstolarna prövar den och formar praxis. Det var tanken med lagstiftningen, och nu görs det. Mitt konkreta svar på frågan om vi vill göra en översyn av lagstiftningen är att vi inte vill göra det i det här läget, eftersom praxis fortfarande håller på att utformas av domstolarna.

Överläggningen var härmed avslutad.

**§ 25 Svar på interpellation 2014/15:689 om företagens sjuklöne-
ansvar**

Anf. 66 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat finansminister Magdalena Andersson om finansministern avser att förlänga företagens sjuklöneansvar med ytterligare en vecka, hur finansministern bedömer att höjda kostnader för anställdas sjukskrivningar kommer att påverka företagens benägenhet att nyanställa och hur finansministern bedömer att höjda kostnader för anställdas sjukskrivningar särskilt kommer att påverka företagens benägenhet att nyanställa människor som på grund av sjukdom stått långt ifrån arbetsmarknaden.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

I likhet med vad jag har framfört i en interpellationsdebatt i juni vill jag inledningsvis påpeka att det från regeringens sida inte finns några planer på att införa en tredje sjuklönevecka. Nu, liksom då, är jag dock av uppfattningen att det är angeläget att vid stigande sjukfrånvaro se över alla möjliga åtgärder som kan bidra till att få människor tillbaka i arbete och kan förhindra att nya sjukfall uppstår. Jag menar att det är viktigt att kunna diskutera olika aktörers ansvar i sjukskrivningsprocessen. Där är arbetsgivarna en mycket viktig part.

Alla berörda aktörer måste bidra om vi ska lyckas bryta utvecklingen. Arbetsgivarna har en central roll i att både förebygga anställdas sjukfrånvaro och svara för att åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering. Det finns tydliga belägg för att arbetsplatsen måste vara involverad för att en medarbetare som varit sjukskriven för psykisk ohälsa ska komma tillbaka på ett bra sätt, oavsett orsak till sjukskrivning. Det tycker jag är viktigt att hålla i åtanke.

Med detta sagt vill jag samtidigt lyfta fram att det från årsskiftet finns en ny ersättning till arbetsgivare för höga sjuklönekostnader. Syftet med kompensationen är att minska den börda sjuklönekostnaderna kan utgöra, inte minst för de riktigt små företagen. Genom reformen beräknas ersättning bli aktuellt för dessa företag redan efter att arbetsgivaren har utbetalat sjuklön för två dagar per anställd och år.

Företagens börda har således minskat, dock i en annan form än genom borttagning av den andra sjuklöneveckan.

Anf. 67 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Välkommen tillbaka från sommaruppehållet!

Jag skulle vilja beröra det här med vallöften. Vallöften är, skulle jag säga, en central del av demokratin. När det vankas valrörelse går politiker och partier ut och möter väljarna med olika typer av löften om vad man vill göra under de kommande åren i det fall man vinner regeringsmakten. Då har väljarna en chans att ta ställning till vad de olika partierna lovar och säger att de ska göra och avgöra vad det är man tycker är bäst. Sedan,

i den bästa av alla världar, genomför också regeringen den politik man gått till val på.

Under sina åtta år slog den tidigare alliansregeringen närmast rekord i att genomföra sina vallöften. Nästan 95 procent av de saker man lovade väljarna under de två valrörelserna 2006 och 2010 har man också genomfört. Man kan inte alltid genomföra allting. Ibland kan det vara så att de ekonomiska förutsättningarna förändras. Man kanske inte har ekonomiskt utrymme att göra det som man har lovat. Det kan inte ställas orimliga krav på att precis allting som har sagts också ska genomföras.

Det vi ser nu är nog det precis motsatta. Under den korta tid då de rödgröna suttit vid makten har man nästan slagit rekord i att bryta mot vallöften. Först lovade man att man inte skulle ändra ROT-avdraget. Nu har man ändrat ROT-avdraget. Man har lovat att inte höja skatten för vanliga inkomsttagare. Nu har man höjt skatten för vanliga inkomsttagare. De rödgröna har sagt väldigt tydligt att man absolut inte ska tumma på överskottsmålet. En av de första saker som finansministern gör är att deklarerat att hon ska avveckla överskottsmålet. Man lovade att inte höja bensinskatten. Nu höjer man bensinskatten. Man sa att man inte skulle stoppa Förbifarten. Det första man gör är att stoppa Förbifarten. Först när vi i övriga riksdagen tvingar igenom en förändring accepterar man detta. Vad vi nu har är en regering som systematiskt bryter mot sina löften, som man inför ett demokratiskt val lovade väljarna att genomföra.

Men nu, herr talman, har man tagit det här med löftesbrott till en ny nivå. Under valrörelsen sa de rödgröna att man ville ta bort den andra sjuklöneveckan, då en arbetsgivare måste betala lön till en sjuk anställd i stället för att Försäkringskassan betalar sjuklönen. Nu, efter mindre än ett år vid makten, börjar man diskutera att inte bara strunta i att genomföra det här vallöftet, utan också göra det direkt motsatta, nämligen utöka företagens sjuklöneansvar.

Herr talman! Det är ett demokratiskt problem att Socialdemokraterna står i val och lovar dyrt och heligt att man ska göra en sak och sedan systematiskt struntar i att göra det och till och med gör det direkt motsatta, eller nu diskuterar det direkt motsatta.

Alla som lyssnar på socialförsäkringsministern hör hur hon glider på formuleringar och undviker att göra ett tydligt ställningstagande. Det är för att man inte tänker hålla vad man lovar. Man är så mån om att kunna klara av att bygga ut bidragssystemen och öka skatten för att det inte ska löna sig att arbeta.

Detta är någonting som kommer att slå mot svensk ekonomi. Det är också ett slag mot svensk demokrati att man så flagrant struntar i vad man lovade inför valet.

Anf. 68 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag tror nog att Fredrik Schulte precis slog rekordet i oseriösa inlägg vid en interpellationsdebatt som jag har varit med om under alla de interpellationsdebatter som jag varit med om när jag har stått i den här talarstolen. Det var check på den, Fredrik Schulte.

Först och främst måste jag få vara oerhört tydlig med att vi står i en interpellationsdebatt och att Fredrik Schulte håller ett valtal. Det tycker jag är väldigt intressant. Jag har svarat på den fråga som Fredrik Schulte har ställt i sin interpellation i mitt svar som jag precis redogjorde för.

Det är inte så att regeringen vid något enda tillfälle har framfört att vi har för avsikt att införa en tredje sjuklönevecka. Det stod jag senast i juni i den här kammaren och redogjorde för. Den oro som företagen möjligtvis nu kan känna över detta skapas av Fredrik Schulte med kollegor och bland annat också Annie Lööf som har framfört precis samma sak. Det är ingenting som har framförts av mig som socialförsäkringsminister vid något enda tillfälle. Regeringen har inte för avsikt att införa en tredje sjuklönevecka. Det har jag sagt gång efter annan.

Däremot tycker jag att det är oerhört olyckligt att man gör kammaren till en lekplats för politiskt käbbel i en tid där vi står här och på medborgarnas uppdrag har ansvar för de viktiga utmaningar som de har lagt i vårt knä. I det här fallet handlar det om att när jag kom in i höstas fick jag ta emot en nota från den borgerliga regeringen på en ökning av sjukpenninganslaget med 12 miljarder kronor. Det är en 50-procentig ökning som har pågått sedan 2010. Det försöker regeringen med stor seriositet nu ta sig an. Jag blir lite beklämd när man väljer att i stället vända detta till politiskt käbbel om en fråga som jag dessutom redan har svarat på.

När det handlar om vallöften, Fredrik Schulte, genomfördes den förändring av företagens sjuklöneansvar som vi utlovade under valrörelsen redan vid årsskiftet, vilket Fredrik Schulte mycket väl vet. Den modell som infördes var en modell som innebär att vi lättar på höga kostnader för främst små och medelstora företag för sjukskrivningarna.

I och med att vi löpande för en diskussion med arbetsmarknadens parter om hur deras behov och verklighet ser ut stod det under hösten väldigt klart för åtminstone mig att Svenskt Näringsliv med flera föredrog den modell som regeringen genomförde från årsskiftet just därför att den skapade lättnader för företagen redan under den första veckan, som inte minst för små företag är den största belastningen.

Att glida på sanningen på det sätt som Fredrik Schulte precis gjorde tycker jag är ovärdigt. Jag tycker dessutom att det sätter en nivå på debatten som är väldigt olycklig. Med den utmaning vi står inför med de ökande sjuktagen skulle jag snarare önska att det fanns en vilja till dialog om vad vi ska göra åt detta med tanke på att det oavsett vilken färg regeringen har inte är önskvärt för någon. Det är dåligt för den enskilde. Det är dåligt för den svenska staten. Det är dåligt inte minst för de företag som hamnar i en situation där de nu får stå med ökade kostnader för sjukskrivningar.

Anf. 69 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Det är tydligt att jag trampade på en öm tå. Det måste vara väldigt jobbigt för Socialdemokraternas företrädare att ha lovat dyrt och heligt en rad olika saker i valrörelsen. Sedan har man låtsats som att man inte behöver samarbeta med Vänsterpartiet och Miljöpartiet och har därmed tvingats till en massa eftergifter.

Det gäller till exempel RUT och ROT, bensinskatten och överskottsmålet. Det är klart att det är jobbigt. Det är klart att Annika Strandhäll blir upprörd och irriterad när man påpekar den typen av löftesbrott som är ett slag i ansiktet på väljarna när ni lovar en sak i valet och sedan gör det direkt motsatta.

En sak som jag tycker är intressant är formuleringen som Annika Strandhäll använder: Vi har inga planer på det. Det är precis den formulering som Magdalena Andersson använde för ett halvår sedan när hon sa: Jag har inga planer på att höja bensinskatten. Nu, herr talman, bara några månader senare står vi där, och man höjer bensinskatten.

När Annika Strandhäll säger att hon inte har några planer på att utöka företagens sjuklöneansvar betyder det antagligen att hon inte har några planer på att göra det under kommande månader. Vi lär få se ett sådant förslag. Det är ett förslag som går direkt på tvärs mot vad man lovade under valrörelsen.

Ett annat exempel på hur man glider på sanningen från Socialdemokraterna är att man i valrörelsen lovade att ta bort andra sjuklöneveckan. Nu säger man från Socialdemokraternas sida, precis som vi hörde: Vi har infört en lite annan modell för det. Företagen får komma och ansöka om pengar.

De flesta företagare är inte insatta i exakt vad det är för olika typer av stödssystem som finns och olika typer av bidrag de kan söka från Försäkringskassan. Det gör att stödet antagligen inte alls kommer att användas eller att användas i en väldigt liten omfattning. De flesta

företagare är inställda på att sköta sin verksamhet och inte på att sätta sig in i alla olika typer av bidragssystem som politiken konstruerar.

Herr talman! Med det sagt är det viktigt att sätta frågan i ett historiskt sammanhang. Nu försöker Annika Strandhäll att sätta bilden av att vi hade kraftigt ökande sjukskrivningar sedan 2010. Man kanske ska påminna om hur det såg ut. År 2006, när Alliansen tog över, hade vi en halv miljon människor som var förtidspensionärer. Man hade under nästan tio års tid med Göran Persson som statsminister aktivt förtidspensionerat bort människor och aktivt sett till att få människor in i sjukskrivning.

Varför gjorde man detta? Jo, man gjorde det så att Göran Persson och de socialdemokratiska politikerna kunde stå och säga i tv: Titta, vi har minskat arbetslösheten. Man tog alla arbetslösa och gjorde dem sjuka. Det var en utveckling som vi vände på radikalt. Först blev det en ganska tydlig effekt. Men sedan var det ganska många människor som började komma tillbaka in i sjukförsäkringen. Det är den ökningen som vi nu ser.

Jämför vi 2015 med 2006 är det fortfarande radikalt lägre kostnader för sjukskrivningen. Det är därför som Annika Strandhäll försöker hitta på beskrivningen av att kostnaderna har ökat sedan 2010. Säg som det är! Jämför med 2006! Jämför med hur det såg ut när vi tog över efter er när ni hade gjort en halv miljon svenska människor förtidspensionerade.

Det handlar egentligen om att Socialdemokraterna sviker löften och att Socialdemokraterna för en politik som kommer att göra att fler människor fastnar i utanförskap och bidragsberoende.

Anf. 70 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag konstaterar att Fredrik Schulte fortsätter i samma oseriösa debattstil. Det kanske är signifikant för dig, vad vet jag.

Jag kan apropå ordning och reda dock konstatera att när regeringen tillträdde förra hösten var det inte bara så att man hade lyckats låta sjukförsäkringskostnaderna dra iväg med 12 miljarder. Det är vad vi talar om när du säger att jag står och hittar på. Det är en ökning med 12 miljarder från 2010 till hösten 2014. Vi talar alltså om 50 procent. Det är vad vi talar om. Dessutom kom vi in och fick ta över i ett läge där vi fick ett underskott på 75 miljarder i knät som en liten present från de borgerliga när de lämnade.

Det är den verklighet som vi hade att hantera. Det är också den verklighet vi har haft att hantera under både förra hösten och den senaste våren. Till detta ska också läggas att man inte bara lyckades låta sjukkostnaderna dra iväg med 12 miljarder under dessa år, utan dessutom samtidigt utförsäkra 100 000 individer. Det är inte heller sant att ökningen handlar enbart om de återvändare som har snurrat runt i systemet – en del nu för tredje gången – på grund av utförsäkringspolitiken. Det ökar, och har ökat, också i och med nya sjukfall och längre sjukfall.

Det gäller att också ha lite koll på fakta när man står och debatterar, Fredrik Schulte. Man kan inte bara dra lite politiskt käbbel. Ursäkta att jag säger det, men jag blir ganska upprörd.

När det handlar om den förändring för företagen som vi genomförde från årsskiftet gällande höga sjuklönekostnader var det ganska befriande att höra Fredrik Schulte egentligen säga detta jäms med fotknölarna, inte minst med tanke på att det var er regering som arbetade fram det förslag som vi sedan valde att genomföra nästan till punkt och pricka. Dessutom underkänner du uppenbarligen Svenskt Näringslivs och de andra arbetsgivarorganisationernas åsikter i detta fall. De var under hösten tydliga med att detta var det förslag som de trodde skulle stödja de små och medelstora företagen på bästa sätt.

Återigen: Det gäller att ha koll på fakta, Fredrik Schulte. Jag trodde att vi skulle stå här i en debatt om sjukförsäkringen och om företagens situation kopplat till att sjuktalen nu ökar, vilket för många, inte minst små och medelstora företag, är betungande. Vi som politiker har naturligtvis ett ansvar för att nu försöka vända på alla stenar som vi kan för att företagen ska kunna ha kvar sina medarbetare ute på arbetsplatserna friska och produktiva i stället för inne i vårt sjukförsäkringssystem.

Det hade jag önskat att debatten skulle ha kunnat handla mer om. Vi skulle ha kunnat ha en dialog om huruvida det vi gör i dag är tillräckligt. Vad behöver vi göra mer? Men några sådana öppningar bjöd inte Fredrik Schulte på, utan han föredrog att i stället hålla valtal i kammaren.

Anf. 71 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Nu ska jag ställa en fråga till Annika Strandhäll, och jag sätter ganska mycket pengar på att jag inte kommer att få svar på den. Vet Annika Strandhäll vad kostnaden var för statens utgifter för sjukdom – ersättning till människor som är sjuka – år 2006? Svaret på frågan är 129,6 miljarder. I dag, 2015, uppskattar man den till 99 miljarder. Vi talar alltså om en diff på mer än 30 miljarder; vi har sett minskande sjuklönekostnader på 30 miljarder sedan 2006. 30 miljarder – det är ganska mycket pengar. Det är mer än alla valmanifest sammantaget för de rödgröna och Alliansen under denna mandatperiod.

När vi har sett en sådan radikal minskning – i Sveriges historia har man aldrig sett en sådan stor minskning av sjuklöneansvaret – står socialförsäkringsministern här i talarstolen och beskriver denna den största minskningen i historien som en stor ökning.

Ja, det har varit en ökning sedan 2010. Ja, det handlar i stor utsträckning om människor som kommer tillbaka. Men det är självklart också ett nytt inflöde, och det är självklart att vi ska föra en politisk diskussion och ha en dialog om hur vi ska stävja detta. Det ändrar dock fortfarande inte det faktum att den beskrivning av verkligheten som socialförsäkringsministern gör nästan ligger i paritet med att påstå att jorden är platt. Vi har alltså sett den största minskningen i Sveriges historia från 2006, och vi kommer inte att få något svar från socialförsäkringsministern där hon förklarar hur det har blivit så och hur det går ihop med den beskrivning som hon själv ger.

Anf. 72 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag kan försäkra Fredrik Schulte att jag har järnkoll på var de här siffrorna ligger någonstans. Jag ägnar mig dagligen och stundligen åt bland annat analyser av dessa siffror både bakåt i tiden och när det gäller vad som krävs framåt i tiden för att detta ska hamna på en anständig nivå.

Jag kan också tala om för Fredrik Schulte att under alla de år som du talade om när sjuktalen ökade förra gången var jag bland annat fackordförande för tjänstemännen i Göteborg. Under ett par år hade jag också det övergripande ansvaret för arbetsmiljöfrågor i Göteborgs stad. Jag kan tala om för Fredrik Schulte att jag väldigt väl känner till karaktären på detta och framför allt hur enskilda människor drabbas när sjuktalen stiger. Jag kan lova dig att jag har ägnat ganska många år av mitt liv just åt dessa frågor.

Det är också med sanningen överensstämmande, Fredrik Schulte, att den socialdemokratiska regeringen 2003 vidtog kraftfulla åtgärder för att få ned sjuktalen, som ökade i slutet av 90-talet bland annat på grund av finanskrisen och stora förändringar i den offentliga sektorn. Där var jag bland annat facklig och satt på den andra sidan bordet.

Omstruktureringsarna gjorde att många, inte minst äldre kvinnor i offentlig sektor, slogs ut och behövde hanteras i andra system. Den socialdemokratiska regeringen införde ett halveringsmål, och sjuktalen hade börjat gå ned betydligt 2006 när ni tog över och sedan införde rehabiliteringskedjan.

Jag kan inte påstå att detta har varit en av de mest givande interpellationsdebatter jag har stått i. Om Fredrik Schulte vill tala med Magdalena Andersson om bensinskatten tycker jag att han ska skriva en interpellation till henne.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 26 Svar på interpellation 2014/15:709 om en osäker situation för de finansiella samordningsförbunden

Anf. 73 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Gunilla Nordgren har frågat mig om jag anser att det är tillfredsställande att förbunden, landstingen och kommunerna får vänta så länge på besked om medelsfördelningen från Försäkringskassan, vad jag avser att göra för att denna situation inte ska uppstå framöver och därmed möjliggöra en mer långsiktig planering samt om regeringen är beredd att öka medelstilledelningen till samordningsförbunden åren framöver.

Sedan 2004 är det möjligt för Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommunerna och landstingen att genom samordningsförbund vidta samordnade rehabiliteringsinsatser. Vid utgången av 2014 fanns det 85 samordningsförbund, vilka omfattar 240 av Sveriges 290 kommuner. Det finns planer på att bilda samordningsförbund i ytterligare kommuner. Det

är positivt, då samordningsförbunden möjliggör individanpassade rehabiliteringsinsatser utifrån lokala förutsättningar. Det är angeläget bland annat för att motverka den ökade sjukfrånvaron.

För 2015 uppgår de statliga medlen för samordningsförbunden till 280 miljoner kronor. Försäkringskassan arbetar, i samråd med Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting, med att utveckla principer för medelsfördelningen mellan samordningsförbunden. Det är bra att sådana principer fastställs.

Jag är medveten om att det finns faktorer som Försäkringskassan behöver beakta, vilket innebär att medelstillelningen för 2016 ännu inte har kunnat fastställas. Hänsyn behöver tas till hur många nya samordningsförbund som kommer att bildas. Den ekonomiska situationen för pågående samordningsförbund behöver beaktas. Dessutom lämnas besked om medelstillelningen för kommande år i budgetpropositionen, som presenteras i september.

Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2016 ge besked som framöver ger goda förutsättningar för samordningsförbundens verksamhet.

Anf. 74 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Jag får tacka för svaret från socialförsäkringsministern. Men jag är inte särskilt nöjd då jag inte tycker att jag har fått svar på mina frågor.

Som framgår av svaret och även av min interpellation finns dessa förbund i Sverige sedan 2004. De är tänkta att stärka samarbetet när det gäller rehabilitering mellan staten, i form av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, och landstinget eller regionen och en eller flera kommuner. Förbunden arbetar ofta med dem som är längst ifrån arbetsmarknaden och som således behöver mest hjälp. Bland de prioriterade grupperna finns till exempel unga under 30 år med aktivitetsersättning.

De första åren var det lite trevande. Men nu fungerar samarbetet på ett mycket bra sätt på många håll. Dessa förbund uppgår nu till ca 85 stycken och finns i 240 av landets kommuner. Det sker en ständig utveckling. Nya förbund startar, och andra slås samman.

Finansieringen ska, enligt lagen om finansiella förbund, vara en fördelning med 50 procent från staten, 25 procent från landstinget och 25 procent från kommunerna. Denna finansieringsform är lite komplicerad då den innebär att om någon av de ingående parterna ändrar sig – uppåt eller nedåt – påverkar det med omedelbar verkan. Det kan således slå både uppåt och nedåt i anslag. Denna ryckighet är ett problem.

Olika fördelningsmodeller har diskuterats under 2014 och 2015. Man har diskuterat olika mått och fördelningar och verkar ha kommit fram till en modell. De föreslagna modellerna har varit på remiss, ofta med kort svarstid över sommar och annat. Problemet är att man kommer med besked så här sent. Det senaste brevet jag har sett kom från Försäkringskassan i mitten av juni, strax före midsommar. Försäkringskassan skrev: Vi vill

betona att de tidigare kommunicerade beloppen kommer att förändras, både uppåt och nedåt – med hänsyn till de många osäkerhetsfaktorer som råder i dagsläget.

Ska jag tolka svaret om medel framöver som att regeringen är positivt inställd till förbunden? Jag förstår att vi ej talar om direkta nivåer i form av miljoner kronor här. Jag talar om en inställning.

Man är dessutom oense om hur de nya fördelningsnycklarna fungerar med försörjningsmättet och så vidare. Man vill införa en spärr på en minskning på 10 procent för att inte slå undan fötterna på de förbund som kommer att förlora. Det finns också siffror på att det då behövs en extra tilldelning på 36 miljoner.

Eget kapital är ojämnt fördelat. En del har samlat i ladorna och ej gjort av med alla tilldelade medel, vilket inte var meningen. De förbund som har gjort insatser har inte lika stora reserver, men det är de som drabbas av det nya systemet.

Försäkringskassan skickade ut remisser i december 2014 och i januari med olika modeller. I april skickade de ut en enkät där de begärde att förbunden skulle fråga kommunerna och landstingen om de kunde tänka sig att komma med mer pengar. Hur lätt är det?

Jag vill upprepa mina frågor. Anser ministern att det är tillfredsställande att beskeden kommer så sent och att den nya fördelningsmodellen eventuellt kan drabba olika förbund på olika sätt? Avser ministern att göra något för att påskynda processen framöver? Och ska jag tolka svaret som att regeringen är positivt inställd till samordningsförbundens allmänna verksamhet?

Anf. 75 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag vill tacka dig för interpellationen, Gunilla. Du pekar på en verksamhet som jag tror är väldigt viktig, inte minst för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Jag ska inledningsvis försöka svara på dina frågor så gott jag kan och också säga något om min och regeringens inställning till samordningsförbunden.

Jag har stor förståelse för att osäkerheten i fråga om förutsättningarna för 2016 upplevs som besvärlig. Det är beklagligt att det har blivit så här. Jag har förstått att osäkerheten beror på de faktorer som Försäkringskassan nu behöver beakta för att vi ska få en så rättvisande och bra medelstilldelning som möjligt inför 2016.

Min förhoppning är att regeringens besked i budgetpropositionen för 2016 och Försäkringskassans fördelningsmodell ska ge bättre förutsättningar för långsiktig planering framöver. Jag vet att modellens utformning har fått både ris och ros. Och Försäkringskassan har under lång tid försökt inhämta samordningsförbundens synpunkter.

Jag tror dock att det är bra att en mer transparent fördelningsmodell utvecklas. Jag delar uppfattningen att det behövs. Det har saknats, och det har efterfrågats. Jag har förtroende för att Försäkringskassan nu väger in de synpunkter som har kommit fram under processen, för att fördelningsmodellen ska bli så bra som möjligt.

Det ser väldigt olika ut bland samordningsförbunden runt om i landet, precis som du pekar på. Jag har följt deras utveckling sedan uppstarten 2004 och vet att ett väl fungerande samordningsförbund – det finns flera exempel på sådana, bland annat ett i Göteborg – kan betyda oerhört mycket för de människor som man kan serva. Det visar också den undersökning som socialförsäkringsutskottet har gjort. När det fungerar väl får man väldigt goda resultat.

Likaväl som det finns samordningsförbund som fungerar bra, som till exempel det i Göteborg och på andra ställen, finns det samordningsförbund som fungerar mindre bra. Karaktären på verksamheterna kan också se olika ut över landet. Därför är den utveckling som vi nu ser bra; på vissa håll går man ihop och hittar nya modeller för att utveckla verksamheten.

Jag vet att det finns samordningsförbund som har sparat rejält med kapital i ladorna samtidigt som det finns de som går på knäna. Här är fördelningsmodellen alltså viktig.

Om man ser till den utmaning som jag refererade till i min tidigare interpellation när det gäller sjuktalet och ökningen av sjuktalet, inte minst den oro som jag och regeringen känner över de allt fler unga under 30 som på olika sätt går in i sjukskrivning, är min och regeringens uppfattning att samordningsförbunden har en viktig roll att spela framöver. Det finns stora utvecklingsmöjligheter genom den modell som samordningsförbunden företräder i dag.

Jag ser fram emot att förhoppningsvis vara en del i en dialog och ett arbete med att utveckla det arbetet framåt.

Anf. 76 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Det var glädjande att man ser positivt på verksamheten. Jag har själv jobbat i ett sådant förbund sedan 2008. Det kanske märks. Jag startade det som kommunalråd och sitter kvar där som ordförande.

Den här modellen är ett problem när det gäller minskningen på 10 procent. Den drabbar de förbund som har skött sig medan de som har samlat i ladorna kan använda det egna kapitalet nu när beloppet minskar. Det är inte bra.

Man är inte heller riktigt överens i fråga om försörjningsmålet. Det kan slå väldigt olika. Det ser olika ut i olika kommuner. Just därför är det positivt att de är olika. Då anpassar man efter hur det ser ut på just den orten. Och fungerar det inte slår man ihop sig. Men här gäller det fasta belopp till en grundmodell. Det är ingenting för ett stort förbund, men det är jättemycket för ett litet. Det är därför jag har ställt frågorna. Nu skyndar man på arbetet och har inte hela tiden lyssnat på förbunden. Jag har varit med på konferenserna och tycker inte att man har lyssnat alltid.

Jag har en fråga till. Den gäller själva finansieringsformen som sådan. Jag nämnde innan att om Region Skåne, i mitt fall, plötsligt drar ned drabbar det på så sätt att kommunen måste minska sitt anslag och staten måste då minska sitt anslag. Kan man fundera på själva

finansieringsformen? Då måste man skriva om lagen om finansiella samordningsförbund.

Det är en stel modell. Vi vill jobba med projekt som kanske varar under flera år. Det här med uppföljning är nämligen svårt. Har man kommit närmare arbetsmarknaden? Vad hade hänt annars? Vad är alternativet? Det här är mjukvara och väldigt svårt att följa upp.

Det är bra att systemet är transparent. Men hela finansieringsmodellen har inlåsnings effekter. Vi sitter där när Försäkringskassan säger: Nu har vi bestämt vad det ska bli. Jaha, men det kan ju inte bestämmas innan fullmäktige i landstinget och fullmäktige i kommunen har tagit sina block.

För att föra debatten lite framåt vill jag ställa frågan: Kan man tänka sig att titta på det här för att framöver hitta en lösning med två- och treårsplaner? Om man bara tillämpar ettårsplaner och får besked i november är det inte lätt att få igång projekten i januari. Sedan släpar det efter år efter år, så dessa människor hamnar i kläm. Tanken är ju att människan ska vara i centrum när man tvingar de olika myndigheterna att samarbeta, vilket tog lite tid innan det började fungera.

I budgeten för 2016 finns det en plan. Staten har anslagit 280 miljoner i ett antal år. Jag undrar om man kan titta på det här så att det blir en större möjlighet till långsiktighet för de lokala samordningsförbunden. Det är min fråga och vädjan.

Anf. 77 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack för kloka inspel! Jag förstår att det finns synpunkter på fördelningsmodellen, för den är inte enkel. Den modell som nu läggs fram är ganska komplicerad. Vad jag förstår ska det inför 2018 göras en ny bedömning av 10-procentsspärren utifrån de ekonomiska förutsättningar som då råder.

Jag håller med om att det är positivt att förbunden är olika. Jag tycker dock inte att den olikheten ska leda till att de inte är livskraftiga – om du förstår vad jag menar. Det gäller också att kvalitativt kunna leverera en bra verksamhet. Det är ändå en av styrkorna med samordningsförbunden, vilket också var en av tankarna från början. Det skulle vara nära, individanpassade insatser där man samlar sig kring individen och löser i många fall väldigt långvariga problem. Samarbetet har också visat sig fungera på många ställen.

När det gäller problemen med finansieringsmodellen kom jag, innan jag blev socialförsäkringsminister, i kontakt med samordningsförbunden på olika sätt. Efter att jag tillträdde som socialförsäkringsminister kan jag lova att vid de besök som jag har gjort på samordningsförbunden och på olika myndigheter har jag kommit i kontakt med handläggare som är oerhört besjälade av samarbetet inom ramen för Finsam. Men det har påpekats att det finns en brist i finansieringsmodellen på grund av kortsiktigheten. Det skapar också en osäkerhet med tanke på att de problem som man har att hantera handlar om att det är långvariga insatser som behöver göras.

Gunilla Nordgren lyfter upp detta med uppföljningen. Det är en brist i dag att det finns alldeles för dåliga verktyg för att man ska kunna följa upp det som du betecknade som mjukvara. Det gäller de små framstegen för en människa som kan innebära en helt ny verklighet för den individen samtidigt som det bara går att mäta om han eller hon gått till arbetet eller deltagit i studier. Jag delar verkligen interpellantens ingång om att det här finns saker och ting att göra.

Socialförsäkringsutskottet har haft en arbetsgrupp som har tittat på en del olika perspektiv. Innan jag kom hit i dag lovade jag att jag ska avvakta den behandling som ska göras i utskottet i samband med budgetprocessen innan jag gör några tvärsäkra uttalanden om innehållet. Men man säger bland annat att man har kommit fram till att det behövs en översyn av samtliga relevanta rehabiliteringsåtgärder för att klargöra gränsdragningar och respektive åtgärds målgrupp. Man föreslår alltså att det ska göras en lite större översyn.

Det här sättet att arbeta med individer som står långt ifrån arbetsmarknaden är väldigt klokt. Den här lagstiftningen har funnits ett tag, och det finns väl inga som helst hinder för att våga tänka gemensamt och eventuellt se över flera saker.

Anf. 78 GUNILLA NORDGREN (M):

Herr talman! Tack för svaret! Den parlamentariska arbetsgruppen tillsattes ju under förra mandatperioden, och då satt jag i socialförsäkringsutskottet – nu sitter jag i miljö- och jordbruksutskottet. Vi pratade om detta med brist i uppföljning och myndigheter som pekar med hela handen. Men det är inte så lätt att veta vad som hade hänt om personen inte hade haft insatsen. Det handlar inte bara om Försäkringskassans förtjusande SUS, utan det handlar om en upplevelse för den enskilde.

Så jag hyser gott hopp om den parlamentariska gruppen, men jag skulle vilja lyfta fram ett problem och det är stelheten i finansieringsmodellen. Och då pratar jag inte om resursfördelningssystem, utan jag pratar om detta med 50–50, 25–25 och så vidare. Det skulle behövas en långsiktighet åtminstone på tre år, så att man vågar sätta igång ett projekt. Nu får man besked i november och kommer kanske igång med projekten i februari, och sedan rullar allting på.

Jag vill råda er att titta på själva lagen som sådan för att hitta en modell. Ibland är det Försäkringskassan som tar hand om pengarna även för Arbetsförmedlingens räkning. Sedan säger man: Vi kör bara med ettårsbudgetar. Men både kommun och stat har ju en budget och en plan. Man måste kunna ha den framförhållningen. Det är väldigt konstigt om det anslås 280 miljoner år efter år, och jag tror inte att någon i kammaren skulle vilja det, att gå från 280 till 0. Men det är hopplöst att få in i Försäkringskassans tänk. Man säger bara: Nu har vi beslutat det här. Sedan är det bara att invänta att landstingen och kommunerna har sina fullmäktigemöten och beslutar om pengarna.

Ett råd är att verkligen jobba med frågan och att ta det försiktigt med minimiregeln på 10 procent. Det kan vara för sent med 2018 för förbunden att bryta det samarbete som man har haft.

Anf. 79 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Återigen: Tack, Gunilla Nordgren, för kloka inspel! Det är alltid intressant att höra om detta när man har ett antal års erfarenhet av att väldigt konkret ha jobbat med den här verksamheten.

Utöver de svar som jag har gett här i dag kan jag säga att vi ser väldigt positivt på verksamheten i samordningsförbunden, inte minst med tanke på utbyggnadstakten och det intresse som finns. Man täcker nästan hela Sverige i dag, och det är en oerhörd resurs i sig. Dessutom vet jag att det finns flera – vilket har satt tryck på förbunden under de senaste åren – som vill bilda nya samordningsförbund, och det behöver vi ta höjd för.

Jag är inte på något sätt alls främmande för att ta till mig det som Gunilla Nordgren har framfört här nu om behovet av att se över lagstiftningen. Jag känner igen de synpunkter som du har framfört här i dag. Det är viktigt för oss att försöka se till att vi kan stötta samordningsförbunden så att de kan ha så väl fungerande verksamhet och goda förutsättningar som möjligt för att kunna möta den utmaning som de står inför, och då pratar jag om både långtidsarbetslösa och långtidssjukskrivna. Inte minst pratar jag om just den problematik hos den grupp som samordningsförbundens verksamhet är riktad till – personer under 30 år – som är ett bekymmer.

Jag stannar här och tackar för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 27 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2014/15:127 Assisterad befruktning av ensamstående kvinnor

2014/15:131 Skattetillägg: Dubbelprövningsförbudet och andra rättssäkerhetsfrågor

2014/15:136 Galdenärers beslut att överklaga utmättningsbeslut

2014/15:137 Obligatoriska bedömningsstöd i årskurs 1

2014/15:138 Erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

2014/15:139 Europeisk skyddsorder
2014/15:143 Ändring i lagen om vägtrafikregister

Skrivelser

2014/15:132 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2014
2014/15:144 Åtgärder för att göra samhället mer motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och skrivelser skulle förlängas till och med *onsdagen den 30 september*.

§ 28 Kammaren åtskildes kl. 15.59.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med § 20
anf. 37 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om interpellationer	1
§ 3 Anmälan om skriftliga frågor och svar	1
§ 4 Anmälan om ny riksdagsledamot	1
§ 5 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	2
§ 6 Avsägelser	2
§ 7 Anmälan om ersättare	2
§ 8 Anmälan om ersättare för statsråd	2
§ 9 Anmälan om ersättare för talman	2
§ 10 Anmälan om kompletteringsval	3
§ 11 Anmälan om ny ledamot i Europaparlamentet	4
§ 12 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	4
§ 13 Anmälan om faktapromemorior	6
§ 14 Anmälan om granskningsrapporter	7
§ 15 Anmälan och omedelbar hänvisning av ärenden till utskott	7
§ 16 Svar på interpellation 2014/15:629 om Öresundssamarbete	8
Anf. 1 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	8
Anf. 2 HANS WALLMARK (M)	9
Anf. 3 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	10
Anf. 4 HANS WALLMARK (M)	11
Anf. 5 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	12
Anf. 6 HANS WALLMARK (M)	13
Anf. 7 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	13
§ 17 Svar på interpellation 2014/15:690 om hotad övningsverksamhet	14
Anf. 8 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	14
Anf. 9 MIKAEL OSCARSSON (KD)	15
Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	16
Anf. 11 MIKAEL OSCARSSON (KD)	16

Anf. 12	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	17
Anf. 13	MIKAEL OSCARSSON (KD)	18
Anf. 14	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	19
§ 18	Svar på interpellation 2014/15:708 om transparens och ändamålsenlighet vid utnämningar av chefer inom totalförsvaret	19
Anf. 15	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	19
Anf. 16	ALLAN WIDMAN (FP)	20
Anf. 17	HANS WALLMARK (M)	21
Anf. 18	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	21
Anf. 19	ALLAN WIDMAN (FP)	22
Anf. 20	HANS WALLMARK (M)	23
Anf. 21	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	24
Anf. 22	ALLAN WIDMAN (FP)	25
Anf. 23	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	25
§ 19	Svar på interpellation 2014/15:688 om direkt humanitärt stöd till flyktingar i Irak och Syrien	26
Anf. 24	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	26
Anf. 25	ROBERT HALEF (KD)	27
Anf. 26	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	28
Anf. 27	ROBERT HALEF (KD)	29
Anf. 28	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	30
Anf. 29	ROBERT HALEF (KD)	30
Anf. 30	Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	31
§ 20	Svar på interpellation 2014/15:721 om kvalitetskontroll av statens lärarutbildning	31
Anf. 31	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	31
Anf. 32	ROGER HADDAD (FP)	32
Anf. 33	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	33
Anf. 34	ROGER HADDAD (FP)	34
Anf. 35	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	35
Anf. 36	ROGER HADDAD (FP)	35
Anf. 37	Statsrådet HELENE HELLMARK KNUTSSON (S)	36
§ 21	Svar på interpellation 2014/15:714 om bristen på bostäder för studenter	36
Anf. 38	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	36
Anf. 39	FREDRIK CHRISTENSSON (C)	38
Anf. 40	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	39
Anf. 41	FREDRIK CHRISTENSSON (C)	40
Anf. 42	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	41
Anf. 43	FREDRIK CHRISTENSSON (C)	42
Anf. 44	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	42
§ 22	Svar på interpellationerna 2014/15:725 och 727 om infrastrukturministerns hantering av frågan om Bromma flygplats	43
Anf. 45	Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	43

Anf. 46 EDWARD RIEDL (M)	44
Anf. 47 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	44
Anf. 48 EDWARD RIEDL (M)	45
Anf. 49 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	45
Anf. 50 EDWARD RIEDL (M)	46
Anf. 51 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	46
§ 23 Svar på interpellation 2014/15:672 om statliga bolag	47
.....	47
Anf. 52 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	47
Anf. 53 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	48
Anf. 54 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	48
Anf. 55 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	49
Anf. 56 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	50
Anf. 57 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	51
Anf. 58 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	51
§ 24 Svar på interpellation 2014/15:720 om översyn av konkurrenslagen.....	52
Anf. 59 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	52
Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M).....	53
Anf. 61 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	53
Anf. 62 BORIANA ÅBERG (M).....	54
Anf. 63 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	55
Anf. 64 BORIANA ÅBERG (M).....	55
Anf. 65 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	56
§ 25 Svar på interpellation 2014/15:689 om företagens sjuklöneansvar.....	56
Anf. 66 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	56
Anf. 67 FREDRIK SCHULTE (M).....	57
Anf. 68 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	58
Anf. 69 FREDRIK SCHULTE (M).....	59
Anf. 70 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	60
Anf. 71 FREDRIK SCHULTE (M).....	61
Anf. 72 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	61
§ 26 Svar på interpellation 2014/15:709 om en osäker situation för de finansiella samordningsförbunden	62

Anf. 73 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	62
Anf. 74 GUNILLA NORDGREN (M).....	63
Anf. 75 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	64
Anf. 76 GUNILLA NORDGREN (M).....	65
Anf. 77 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	65
Anf. 78 GUNILLA NORDGREN (M).....	66
Anf. 79 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S).....	67
§ 27 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	67
§ 28 Kammaren åtskildes kl. 15.59.	68

Tryck: Elanders, Vällingby 2015